สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

คู่มือการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ตามมาตรา 128

แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

คำนำ

คู่มือการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ตามมาตรา 128 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 นี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้อ่านทราบถึงหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐให้สามารถนำไปปฏิบัติในการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนได้แทรกเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และกฎหมายอื่น ๆ ที่บังคับใช้เกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐ

คู่มือฯ เล่มนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 บท คือ บทที่ 1 การรับทรัพย์สินและประโยชน์อื่นใด บทที่ 2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด บทที่ 3 การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามกฎหมาย ป.ป.ช. บทที่ 4 หลักเกณฑ์ในการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐตามมาตรา 128 เปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ตามกฎหมายอื่น และบทที่ 5 บทสรุป นอกจากนี้ได้นำประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐ พ.ศ. 2563 ไว้ในส่วนของภาคผนวก

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือฯ เล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน หากมีความผิดพลาดใด ๆ ขอน้อมรับไว้ ณ โอกาสนี้

สำนักการขัดกันแห่งผลประโยชน์
สำนักงาน ป.ป.ช.

กรกฎาคม 2563

สารบัญ

หน้า

บทที่ 1

การรับทรัพย์สินและประโยชน์อื่นใด 1

บทที่ 2

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด 7

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 7
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 8
- ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐ พ.ศ. 2563 9
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2544 11
- ประมวลกฎหมายอาญา 13
- กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 13
- คำสั่งหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ที่ 38/2519 เรื่อง การปฏิบัติตนของข้าราชการฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหาร 15
- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 15
- พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2502 15
- พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 16
- ประมวลจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการห้ามเจ้าพนักงานของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด 16

บทกำหนดโทษ 18

- โทษทางจริยธรรมและโทษทางวินัยหรือเป็นเหตุให้พ้นจากตำแหน่ง 18
- โทษทางอาญา 21
- ตารางเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด 23

บทที่ 3

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามกฎหมาย ป.ป.ช. 27

- คำนิยาม 27
- หลักสำคัญของมาตรา 128 29
- ข้อยกเว้นในการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด 32
- ตัวอย่างการรายงาน 36
- ผลของการฝ่าฝืนมาตรา 128 และบทกำหนดโทษ 38
- ผังแนวทางการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด 39

หน้า

บทที่ 4

หลักเกณฑ์ในการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐตามมาตรา 128 เปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ตามกฎหมายอื่น 41

- การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามความในมาตรา 128 กับการให้หรือการรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือการรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2544 41
- การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามความในมาตรา 128 กับการเรียกรับสินบนของเจ้าพนักงานของรัฐ 44
- ข้อพิจารณาระหว่างการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามความในมาตรา 128 กับการดำเนินการเรี่ยไรและการรับบริจาคของเจ้าพนักงานของรัฐ 48

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดและการรับสินบนในต่างประเทศ 49

- กฎหมายการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) 49
- การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามความในมาตรา 128 กับการเรียกรับสินบนตามประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายการรับสินบนของประเทศสหราชอาณาจักร 53

บทที่ 5

บทสรุป 59

สื่อประชาสัมพันธ์ “การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐ” ตามมาตรา 128 63

กระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงที่อยู่ในอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. 64

กรณีศึกษาเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด 65

- การรับของที่ระลึกหลังจากลาออกจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ หนังสือตอบข้อหารือ ที่ ปช 0003/0031 ลงวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561 65
- การเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากผู้รับจ้าง ศาลอุทธรณ์ภาค 5 คดีหมายเลขดำที่ อ.1131/2560 คดีหมายเลขแดงที่ 695/2561 66
- เรียกรับส่วนแบ่งจากเงินโบนัส ศาลอุทธรณ์ คดีหมายเลขดำที่ อท.240/2561 คดีหมายเลขแดงที่ 9849/2561 68
- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคร่วมรัฐบาล รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ควรได้ตามกฎหมาย ข่าวการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. วันพฤหัสบดีที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 69
- เจ้าพนักงานของรัฐรับทรัพย์สินมูลค่าเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ข่าวการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. วันอังคารที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2552 70

หน้า

ภาคผนวก

- ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐ พ.ศ. 2563 74
- แบบรายงานทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวนเป็นเงินได้ 77

บรรณานุกรม 79

บทที่ 1

การรับทรัพย์สินและประโยชน์อื่นใด

ในประเทศไทยมีอาชีพต่าง ๆ มากมาย สุดแท้แต่บุคคลที่จะเลือกว่าอาชีพใดจะเหมาะสม ตามความชอบ ความถนัดหรือความฝันของแต่ละบุคคล และมีอีกอาชีพหนึ่งซึ่งคนในสังคมส่วนใหญ่ ให้การยอมรับ และมีผู้คนมากมายพยายามฟันฝ่าให้ตนได้รับโอกาสเข้ามาเข้าสู่อาชีพนี้ อาชีพนั้น คือ “เจ้าพนักงานของรัฐ”

เจ้าพนักงานของรัฐ เป็นอาชีพที่มีหลักการพื้นฐานคือบริการประชาชน โดยยึดประส่วนรวมเป็นที่ตั้ง การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยปกติจะได้รับค่าตอบแทน (Compensation) ที่รัฐจ่ายให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งอาจอยู่ในรูปตัวเงินหรือมิใช่ตัวเงิน เช่น เงินเดือนพื้นฐาน (Base Salary) ค่าตอบแทนลักษณะอื่น ๆ (Allowance) สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูล (Benefit/Fringe Benefit) หรือบางหน่วยงานอาจได้รับ เงินรางวัลประจำปี (Bonus) ซึ่งการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดข้างต้นนั้น เจ้าพนักงานของรัฐมีสิทธิ์ โดยชอบธรรมที่จะรับได้ เพราะเป็นการรับตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายให้เจ้าพนักงานของรัฐสามารถรับได้

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอีกรูปแบบหนึ่งในระบบราชการไทย ซึ่งเกิดขึ้นมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการรับในรูปแบบ “สินน้ำใจ” หรือ “สินบน” ซึ่งการรับในลักษณะนี้ เมื่อรับ มาแล้วย่อมส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐเกิดความเอนเอียง ไม่เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย ที่กำหนด เป็นประตูนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชัน ก่อให้เกิดความเสียหายไม่ว่าจะเป็นงบประมาณของประเทศ ที่ต้องสูญเสียไป ความไว้วางใจของคนในสังคม ตลอดจนภาพลักษณ์ของประเทศ

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ได้ให้ความหมายของคำว่า “สินน้ำใจ” และ “สินบน” ไว้ดังนี้

“สินน้ำใจ” คือ เงินหรือทรัพย์ที่ให้เป็นรางวัล

“สินบน” คือ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่บุคคลเพื่อจูงใจให้ผู้นั้นกระทำการ หรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่าการนั้นชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ (กฎ น.)

แม้ว่า สินน้ำใจ จะเป็นการให้โดยมีพื้นฐานในลักษณะความมีน้ำใจไมตรี ความประทับใจ ความเมตตา ที่มีต่อกันระหว่างผู้ให้กับผู้รับ โดยลักษณะทั่วไปของ “ผู้รับ” เมื่อได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์ อื่นใดมาแล้ว ก็จะเกิดความรักใคร่พอใจหรือเกิดความเกรงใจต่อ “ผู้ให้” และเมื่อถึงคราวที่ “ผู้รับ” ต้องตอบแทนบุญคุณก็ยากที่จะปฏิเสธ ยิ่งไปกว่านั้นถ้าการให้นั้นเป็นการให้ที่แอบแฝงโดยหวังประโยชน์

หรือผลตอบแทนจากการที่เจ้าพนักงานของรัฐจะต้องกระทำหรือไม่การกระทำใด ๆ ในตำแหน่ง ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ด้วยแล้ว เช่นนี้ การรับ “สินน้ำใจ” อาจกลายเป็นการ “รับสินบน” ไปในที่สุด

เมื่อพิจารณาถึงความรุนแรงของ “สินบน หรือ สินน้ำใจ” ของระบบราชการไทย พบว่าเมื่อเดือนมีนาคม 2560 นิตยสาร Forbes ได้เปิดเผยผลการศึกษาการรับเงินใต้โต๊ะของเจ้าหน้าที่ของรัฐในเอเชียขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ หรือ “Transparency International” (TI) เป็นเวลา 18 เดือน พบว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐไทยรับเงินใต้โต๊ะเป็นอันดับ 3 (ร้อยละ 41) รองจากอินเดีย (ร้อยละ 69) และเวียดนาม (ร้อยละ 65) และเมื่อเดือนเมษายน 2561 มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยได้เปิดเผย “ผลกระทบของสถานการณ์การทุจริตคอร์รัปชันไทย ด้านงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2545 - 2561) สรุปไว้ว่าถ้าสามารถลดการรับสินบนได้ร้อยละ 1 จะส่งผลให้มูลค่าที่สูญเสียจากการทุจริตลดลง 10,000 ล้านบาท ซึ่งหมายความว่าถ้าลดสินบนได้ทั้งหมดหรือร้อยละ 100 จะส่งผลให้มูลค่าที่สูญเสียจากการการทุจริตลดลง 1 ล้านล้านบาท ซึ่งเท่ากับ 1 ใน 3 ของงบประมาณประจำปีงบประมาณ 2562 (3 ล้านล้านบาท) แน่นอนว่าเงินจำนวนมหาศาลซึ่งเป็นเงินของประชาชนผู้เสียภาษีที่ต้องสูญเสียไปนี้สามารถนำไปสร้างความเจริญให้ประเทศชาติได้อย่างมากมาย

องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ หรือ “Transparency International” (TI) กำหนดให้ “การรับสินน้ำใจ” เป็นกลุ่ม “ประพฤติมิชอบ” (Misconduct) เป็นการคอร์รัปชันรูปแบบหนึ่งที่ต้อง “ขจัด” ให้หมดไป โดยประเทศต่าง ๆ มักจะกำหนดมาตรการการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันคำนวณเป็นเงินได้ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมี 3 แนวคิดหลัก ๆ คือ

แนวคิดแรก ไม่ห้ามการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด แต่ต้องเปิดเผยการรับประโยชน์ในรอบปีต่อสาธารณะ เพื่อให้ประชาชนตรวจสอบ เช่น การรับทรัพย์สทินหรือประโยชน์อื่นใดของประธานาธิบดีสาธารณรัฐฝรั่งเศส

แนวคิดที่สอง กำหนดวงเงินที่สามารถรับได้ตามปกติประเพณีนิยม ได้แก่ การแสดงความยินดี การแสดงความเสียใจ และธรรมจรรยา ซึ่งหมายถึงการรับจากญาติตามฐานานุรูป

แนวคิดที่สาม ห้ามรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดที่คำนวณเป็นเงินได้ทุกชนิด หรือ “No Gift Policy” ตามหลักคิดที่ว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่บริการประชาชนและมีรายได้จากภาษีที่ประชาชนให้แล้ว จึงไม่สมควรรับประโยชน์ใด ๆ อีก

ปัจจุบันประเทศไทยใช้แนวคิดที่สอง โดยบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เป็นการห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใด ยกเว้น 3 กรณี คือ

กรณีแรก ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

กรณีที่สอง เป็นการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติที่ให้ตามประเพณี หรือตามธรรมจรรยาตามฐานานุรูป

กรณีที่สาม การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ซึ่งตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2563 [1]

การปฏิบัติตนของเจ้าพนักงานของรัฐเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินและประโยชน์อื่นใด จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจ ไตร่ตรอง แยกแยะ และตระหนักอยู่เสมอในการดำรงตนขณะเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ (รวมถึงผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นพนักงานของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วย) จึงขอเสนอแนวคิดเพื่อใช้ยึดถือเป็นหลักในการปฏิบัติตนของเจ้าพนักงานของรัฐให้เกิดขึ้นในตน แบ่งออกเป็น 4 ข้อ ดังนี้

1. รู้ตนเอง (Know yourself)

มีคำกล่าวที่ว่า “ไม่มีชัยชนะใดที่ยิ่งใหญ่ไปกว่าการชนะใจตนเอง” หากท่านเข้าใจตนเอง รู้จักอุปนิสัยใจคอตนเองและคิดทำในสิ่งที่ถูกต้องดีงามก็เปรียบเสมือนท่านมีภูมิคุ้มกันความคิดจิตใจที่จะทำสิ่งต่าง ๆ และยิ่งไปกว่านั้นหากท่านยึดหลักคิดในการแยกแยะระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม ไม่รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ขัดต่อหลักกฎหมาย ตลอดจนการปฏิบัติและตัดสินใจที่ยึดถือความถูกต้องมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยแล้ว แน่นนอนว่าชีวิตราชการของท่านจะพบแต่ความสุขประสบความสำเร็จได้อย่างไม่ยากเย็นนัก

2. รู้หน้าที่ (Know the duty)

คำว่า “หน้าที่” ตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 หมายถึง “กิจที่ต้องทำด้วยความรับผิดชอบ” จึงอาจกล่าวได้ว่า “หน้าที่” มาพร้อมกับ “ความรับผิดชอบ” ท่านควรรู้และเข้าใจหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง ของเพื่อนร่วมงาน ของผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา เมื่อท่านเป็นเจ้าพนักงานของรัฐและจำต้องดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ ควรปฏิบัติหน้าที่ตามกรอบขอบเขตและต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของตน

---

[1] คัดบางส่วนจากเอกสารประกอบการประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 5) พ.ศ. ...., พลอากาศเอก วีรวิท คงศักดิ์ กรรมการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ, วันอังคารที่ 30 ตุลาคม 2561 ณ สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

3. รู้กฎหมาย (Know the law)

มาตรา 3 วรรคสอง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 บัญญัติไว้ว่า รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรอิสระ และหน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม

"มาตรา 82 (2) แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 กำหนดให้ข้าราชการพลเรือนสามัญ ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติของคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ"

ข้อความข้างต้นย้ำให้เห็นถึงหลักการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐที่ต้องยึดถือหลักกฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่ จึงปฏิเสธไม่ได้ว่าเจ้าพนักงานของรัฐต้องรู้และเข้าใจกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของตน ตลอดจนค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ

4. รู้ปัญหาและแนวทางการแก้ไข (Know the problems and solutions)

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด และการรับสินบนของเจ้าพนักงานของรัฐ เป็นหนึ่งในรูปแบบของการทุจริตที่ยังพบเห็นกันอยู่มากในปัจจุบัน ซึ่งหากจะทำให้ปัญหานี้ลดน้อยถอยลงหรือหมดไปจากสังคม คงต้องวิเคราะห์ต้นตอของเหตุปัจจัยว่าทำไมวงจรการทุจริตลักษณะนี้ยังคงดำเนินอยู่ได้

ปัญหาบางเรื่องเราสามารถหาแนวทางการแก้ไขปัญหาได้เสร็จเด็ดขาดโดยทันที แต่บางปัญหาอาจต้องใช้เวลานานในการค้นหาแนวทางการแก้ไข ซึ่งคำตอบหรือแนวทางที่ได้ก็ต้องการการพิสูจน์ว่าเป็นคำตอบที่ใช่เป็นคำตอบที่ถูกต้อง น่าเชื่อถือและสามารถนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไปได้

"จอร์จ โพลยา" (George Polya : ค.ศ. 1887 - 1985) ชาวฮังการี เป็นอาจารย์ด้านคณิตศาสตร์ที่สถาบันเทคโนโลยีสวิส ซูริค ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ และที่มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เสนอแนวคิด "การแก้ไขปัญหา 4 ขั้นตอน" ซึ่งแนวคิดนี้ยังถูกนำมาใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน อธิบายได้ ดังนี้

1) การวิเคราะห์และกำหนดรายละเอียดของปัญหา

1.1 สิ่งที่ต้องการคืออะไร

1.2 ข้อมูลที่กำหนดให้คืออะไรบ้าง

พิจารณาข้อมูลและเงื่อนไขที่กำหนดให้เพียงพอที่จะหาคำตอบของปัญหาหรือไม่ ถ้าไม่เพียงพอ ควรหาข้อมูลเพิ่มเติม

2) การวางแผนในการแก้ปัญหา

เมื่อทำความเข้าใจปัญหาแล้ว ต่อไปก็ดำเนินการวางแผนในการแก้ปัญหา เป็นการค้นหาความเชื่อมโยงหรือความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล (ปัญหา) และตัวไม่รู้ค่า (คำตอบ) ด้วยการเลือกใช้เครื่องมือและหาวิธีการเพื่อให้ได้ซึ่งคำตอบ สิ่งสำคัญคือประสบการณ์ที่จะนำมาปรับใช้ในขั้นตอนนี้ เช่น "เคยแก้ปัญหาในลักษณะนี้หรือไม่" และควรใช้ประสบการณ์ที่ผ่านมานำมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาโดยปรับปรุงให้เหมาะสมกับปัญหาใหม่

3) การดำเนินการแก้ไขปัญหา

เมื่อวางแผนในขั้นตอนที่ 2 แล้ว จึงดำเนินการเพื่อแก้ปัญหา ซึ่งเป็นการลงมือปฏิบัติตามแผนหรือแนวทางที่วางไว้ อาจตรวจสอบความเป็นไปได้ของแผน เพิ่มเติมรายละเอียด แล้วลงมือปฏิบัติจนได้ความสำเร็จ ถ้าไม่สำเร็จต้องค้นหาและทำการแก้ปัญหาจนสามารถแก้ปัญหาได้

4) การตรวจสอบและปรับปรุง

จากนั้นนำผลการดำเนินการมาตรวจสอบว่าสามารถแก้ไขปัญหาได้หรือไม่ ถ้าแก้ได้... ถือว่าสำเร็จ แต่ถ้าแก้ไม่ได้... จะต้องมีวิธีปรับปรุงให้ดีขึ้นเป็นการมองย้อนกลับไปยังคำตอบที่ได้มา เริ่มจากการตรวจสอบความถูกต้อง ความสมเหตุสมผลของคำตอบและยุทธวิธีแก้ปัญหาที่ใช้ มีคำตอบหรือยุทธวิธีอื่นในการแก้ปัญหานี้อีกหรือไม่ [2]

คำถาม... "หากท่านไปบ้านบุคคลหนึ่งซึ่งไม่เคยไปมาก่อนและท่านต้องการเข้าห้องน้ำ" ท่านจะทำอย่างไร ? คำตอบแรก ๆ ก็คงไม่พ้นคำตอบที่ว่า... "ก็ต้องถามเจ้าของบ้าน ไม่อย่างนั้นจะไปถูกไหมล่ะ"

ปัญหาการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่เกิดขึ้นในหน่วยงานของท่าน บุคลากรในหน่วยงานต้องร่วมมือร่วมแรงและร่วมใจกันเพื่อหาวิธีป้องกันและแก้ไข **"ใครจะรู้เรื่องบ้านนั้นดีไปกว่าเจ้าของบ้าน"**

สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ "ความละอายที่จะกระทำผิด"

เหตุผลของการทุจริตมีมากมายหลายประการ ประเด็นหลัก ๆ ก็ได้แก่

ใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรม : เพราะความโลภ ความเห็นแก่ตนเองและพวกพ้อง

มีค่านิยมที่ผิด : ยกย่องคนที่มีเงิน ยกย่องคนที่มี ตำแหน่ง/หน้าที่การงานสูง

รายรับไม่พอกับรายจ่าย : ปัญหาหนี้สิน ไม่ประมาณตน

ขาดอุดมการณ์/อุดมคติ : ยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและตั้งมั่นนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

---

[2] 4. รู้ปัญหาและแนวทางการแก้ไข, เนื้อหาบางส่วนจากบทความเปิดโลกการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 2, ณัชพล ตองหว้าน, โรงเรียนกระทุ่มแบนวิเศษสมุทคุณ.

ขาดคุณธรรม : ความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูกตเวที (ต่อประเทศชาติ) ความละอายต่อบาป และเกรงกลัวต่อบาป เป็นเรื่องที่สำคัญมากเพราะเป็นสิ่งที่อยู่ภายใน เป็นเครื่องกลั่นกรองการคิด การตัดสินใจให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง ดีงาม มีความละอายไม่กล้าที่จะทำในสิ่งที่ผิด แม้ว่าขณะที่ทำจะไม่มีใคร "รับรู้หรือเห็น" ในสิ่งที่ตนเองได้ทำลงไป แม้เป็นความผิดเล็กน้อยก็ไม่กล้าที่จะทำผิด ดังหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า เรื่อง "หิริโอตตัปปะ" หิริ คือ ความละอายต่อบาป มีความละอายที่จะคิด จะพูด หรือจะกระทำความชั่ว สามารถหยุดตัวเองไม่ให้ความชั่วชนะใจ "โอตตัปปะ" คือ ความเกรงกลัวต่อบาป มีความกลัวต่อบาปกรรมที่ตนกระทำด้วยกาย วาจา และใจ อันจะเกิดมีขึ้นแก่ตน เมื่อเกิดหิริโอตตัปปะกับจิตใจแล้วจะสามารถยับยั้งความชั่วไว้ได้ ไม่พากาย วาจา ใจ ไปทำความชั่วต่าง ๆ เช่น ผิดครรลองคลองธรรม ผิดจารีตประเพณี หรือผิดกฎหมาย

บทที่ 2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

ในบทนี้จะกล่าวถึงกฎหมายต่าง ๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวกับการห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด และได้ทำการเปรียบเทียบตำแหน่งเจ้าพนักงานของรัฐที่ต้องห้ามกระทำการและบทกำหนดโทษเมื่อมีการฝ่าฝืนกฎหมายนั้น ๆ

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติไว้ในหมวด 9 การขัดกันแห่งผลประโยชน์ ที่เกี่ยวกับการห้ามเจ้าพนักงานของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ไว้ดังนี้

มาตรา 184 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้อง

(3) ไม่รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เป็นพิเศษนอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ๆ ในธุรกิจการงานปกติ

ให้นำ (2) และ (3) มาบังคับใช้แก่คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา และบุคคลอื่นซึ่งมิใช่คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภานั้นที่ดำเนินการในลักษณะผู้ถูกใช้ ผู้ร่วมดำเนินการ หรือผู้ได้รับมอบหมายจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาให้กระทำการตามมาตรานี้ด้วย

มาตรา 186 ให้นำความในมาตรา 184 มาใช้บังคับแก่รัฐมนตรีด้วยโดยอนุโลม เว้นแต่กรณีดังต่อไปนี้

(1) การดำรงตำแหน่งหรือการดำเนินการที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่หรืออำนาจของรัฐมนตรี

(2) การกระทำตามหน้าที่และอำนาจในการบริหารราชการแผ่นดิน หรือตามนโยบายที่ได้แถลงต่อรัฐสภา หรือตามที่กฎหมายบัญญัติ

นอกจากกรณีตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีต้องไม่ใช้สถานะหรือตำแหน่งกระทำการใดไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม อันเป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐ

เพื่อประโยชน์ของตนเองของผู้อื่น หรือของพรรคการเมืองโดยมิชอบตามที่กำหนดในมาตรฐานทางจริยธรรม

2. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ได้บัญญัติห้ามเจ้าพนักงานของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดซึ่งจะเป็นต้นเหตุนำไปสู่การดำเนินการที่เป็นการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ดังนี้

"เจ้าพนักงานของรัฐ" หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และคณะกรรมการ ป.ป.ช.

มาตรา 128 ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใด นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติที่ให้ตามประเพณี หรือตามธรรมจรรยาตามฐานานุรูป

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วยโดยอนุโลม

มาตรา 173 เจ้าพนักงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ ผู้ใด เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

มาตรา 174 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง โดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดซึ่งตนได้เรียก รับ หรือยอมจะรับไว้ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

มาตรา 175 ผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นเป็นการตอบแทนในการที่จะจูงใจหรือได้จูงใจ เจ้าพนักงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศหรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ โดยวิธีอันทุจริตหรือผิดกฎหมายหรือโดยอิทธิพลของตนให้กระทำการหรือไม่กระทำการในหน้าที่อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

3. ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐ พ.ศ. 2563

ประกาศฉบับนี้ได้กำหนดคำนิยามความหมายของ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ญาติ หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ ไว้ดังนี้

"การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา" หมายความว่า การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากบุคคลที่ให้กันในโอกาสเทศกาลหรือวันสำคัญ และให้หมายความรวมถึงการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ในโอกาสการแสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือการให้ตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกันในสังคมด้วย

"ญาติ" หมายความว่า พี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน ลุง ป้า น้า อา คู่สมรส ผู้บุพการีหรือผู้สืบสันดานของคู่สมรส บุตรบุญธรรมหรือผู้รับบุตรบุญธรรม

"ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้" หมายความว่า สิ่งที่มีมูลค่า ได้แก่ การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

นอกจากการกำหนดคำนิยามความหมายไว้ตามข้างต้นแล้ว ประกาศฉบับนี้ยังได้วางหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินที่ไม่เป็นการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ มาตรา 128 ไว้ในกรณีต่าง ๆ เพื่อให้เจ้าพนักงานของรัฐต้องทราบและถือปฏิบัติดังต่อไปนี้

ข้อ 5 ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้นอกเหนือจากการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาที่กำหนดไว้ในประกาศนี้

ข้อ 6 เจ้าพนักงานของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาได้ดังต่อไปนี้

(1) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใดซึ่งมิใช่ญาติ ที่มีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาท

(2) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป

ข้อ 7 การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือมีราคาหรือมีมูลค่ามากกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ 6 ซึ่งเจ้าพนักงานของรัฐได้รับมาโดยมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นต้องแจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นต่อหัวหน้าส่วนราชการ

ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานอื่นของรัฐ สถาบัน หรือองค์กรที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัด ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสิ่งนั้นไว้ เพื่อให้วินิจฉัยว่า มีเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสม และสมควรที่จะให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นไว้เป็นสิทธิของตนหรือไม่

ในกรณีที่หัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานอื่นของรัฐ สถาบัน หรือองค์กรที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัด มีคำสั่งว่าไม่สมควรรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าว ก็ให้คืนทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นแก่ผู้ให้โดยทันที ในกรณีที่ไม่สามารถคืนให้ได้ ให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าวให้เป็นสิทธิของหน่วยงานที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยเร็ว

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคสองแล้ว ให้ถือว่าเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นไม่เคยได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าว

ในกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินไว้ตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือเทียบเท่า หรือเป็นกรรมการหรือผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือกรรมการหรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานอื่นของรัฐ ให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้น ต่อผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน ส่วนผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการและกรรมการในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่ไม่มีผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจถอดถอน ให้แจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ เพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง

ในกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินไว้ตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา ให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้น ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา ที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นเป็นสมาชิกแล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง

ในกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินไว้ตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นต่อผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน เพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง

การรายงานตามข้อนี้ ให้รายงานตามแบบแนบท้ายประกาศฉบับนี้

ข้อ 8 หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ของเจ้าพนักงานของรัฐตามประกาศฉบับนี้ ให้ใช้บังคับกับผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้วไม่ถึงสองปีด้วย

4. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2544

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือการรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้ให้นิยาม คำว่า "ของขวัญ" "ปกติประเพณีนิยม" "หน่วยงานของรัฐ" "เจ้าหน้าที่ของรัฐ" "ผู้บังคับบัญชา" และ "บุคคลในครอบครัว" และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2544 มีสาระสำคัญ ดังนี้

"ของขวัญ" หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่กันเพื่ออัธยาศัยไมตรี และให้หมายความรวมถึง เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้เป็นรางวัลให้โดยเสน่หา หรือเพื่อการสงเคราะห์ หรือให้เป็นสินน้ำใจ การให้สิทธิพิเศษซึ่งมิใช่เป็นสิทธิที่จัดไว้สำหรับบุคคลทั่วไปในการได้รับการลดราคาทรัพย์สิน หรือการให้สิทธิพิเศษในการได้รับบริการหรือความบันเทิง ตลอดจนการออกค่าใช้จ่าย ในการเดินทาง หรือท่องเที่ยว ค่าที่พักค่าอาหาร หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกันและไม่ว่าจะให้เป็นบัตร ตั๋ว หรือหลักฐานอื่นใด การชำระเงินให้ล่วงหน้า หรือการคืนเงินให้ในภายหลัง

"ปกติประเพณีนิยม" หมายความว่า เทศกาลหรือวันสำคัญซึ่งอาจมีการให้ของขวัญกัน และให้หมายความรวมถึง โอกาสในการแสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือการให้ความช่วยเหลือตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกันในสังคมด้วย

"หน่วยงานของรัฐ" หมายความว่า ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่อยู่ในกำกับดูแลของรัฐ ทุกระดับทั้งในราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ

"เจ้าหน้าที่ของรัฐ" หมายความว่า ข้าราชการ พนักงานและลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

"ผู้บังคับบัญชา" ให้หมายความรวมถึง ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าหน่วยงาน ที่แบ่งเป็นการภายใน ของหน่วยงานของรัฐ และผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงกว่าและได้รับมอบหมายให้มีอำนาจบังคับบัญชา หรือกำกับดูแลด้วย

"บุคคลในครอบครัว" หมายความว่า คู่สมรส บุตร บิดา มารดา พี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน

ข้อ 4 ระเบียบนี้ไม่ใช้บังคับกับกรณีการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามทุจริต

ข้อ 5 เจ้าหน้าที่ของรัฐจะให้ของขวัญแก่ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชา นอกเหนือจากกรณีปกติประเพณีนิยมที่มีการให้ของขวัญแก่กันมิได้

การให้ของขวัญตามปกติประเพณีนิยมตามวรรคหนึ่ง เจ้าหน้าที่ของรัฐจะให้ของขวัญที่มีราคาหรือมูลค่าเกินจำนวนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมิได้

เจ้าหน้าที่ของรัฐจะทำการเรี่ยไรเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดหรือใช้เงินสวัสดิการใด ๆ เพื่อมอบให้หรือจัดหาของขวัญให้ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชาไม่ว่าในกรณีใด ๆ มิได้

ข้อ 6 ผู้บังคับบัญชาจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้อยู่ในบังคับบัญชามิได้เว้นแต่เป็นการรับของขวัญตามข้อ 5

ข้อ 7 เจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐมิได้ถ้ามิใช่เป็นการรับของขวัญ ตามกรณีที่กำหนดไว้ในข้อ 8

ผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่ง ได้แก่ ผู้มาติดต่องานหรือผู้ซึ่งได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐในลักษณะดังต่อไปนี้

(1) ผู้ซึ่งมีคำขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น การขอใบรับรอง การขอให้ออกคำสั่งทางปกครอง หรือการร้องเรียน เป็นต้น

(2) ผู้ซึ่งประกอบธุรกิจหรือมีส่วนได้เสียในธุรกิจที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ เช่น การจัดซื้อจัดจ้างหรือการได้รับสัมปทาน เป็นต้น

(3) ผู้ซึ่งกำลังดำเนินกิจกรรมใด ๆ ที่มีหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ควบคุมหรือกำกับดูแล เช่น การประกอบกิจการโรงงาน หรือธุรกิจหลักทรัพย์เป็นต้น

(4) ผู้ซึ่งอาจได้รับประโยชน์หรือผลกระทบจากการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ข้อ 8 เจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้เฉพาะกรณีการรับของขวัญที่ให้ตามปกติประเพณีนิยม และของขวัญนั้นมีราคาหรือมูลค่าไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ข้อ 9 ในกรณีที่บุคคลในครอบครัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐรับของขวัญแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบในภายหลังว่าเป็นการรับของขวัญโดยฝ่าฝืนระเบียบนี้ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้ สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

โดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีราคาหรือมูลค่าเกินกว่าที่กำหนดไว้ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ข้อ 12 เพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างให้เกิดทัศนคติในการประหยัดแก่ประชาชนทั่วไป ในการแสดงความยินดีการแสดงความปรารถนาดี การแสดงการต้อนรับ หรือการแสดงความเสียใจในโอกาสต่าง ๆ ตามปกติประเพณีนิยม ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐพยายามใช้วิธีการแสดงออก โดยใช้บัตรอวยพร การลงนามในสมุดอวยพร หรือใช้บัตรแสดงความเสียใจ แทนการให้ของขวัญให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่เสริมสร้างค่านิยมการแสดงความยินดีการแสดงความปรารถนาดี การแสดงการต้อนรับ หรือการแสดงความเสียใจ ด้วยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างแนะนำ หรือกำหนดมาตรการจูงใจที่จะพัฒนาทัศนคติ จิตสำนึก และพฤติกรรมของผู้อยู่ในบังคับบัญชาให้เป็นไปในแนวทางประหยัด

5. ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 149 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

มาตรา 201 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

6. กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้บัญญัติเกี่ยวกับการห้ามเจ้าพนักงานของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ไว้ดังนี้

มาตรา 44/3 นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ต้องไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(2) รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ เป็นพิเศษจากส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ นอกเหนือไปจากที่ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ปฏิบัติกับบุคคลในธุรกิจการงานตามปกติ

6.2 เทศบาล

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้บัญญัติเกี่ยวกับการห้ามเจ้าพนักงานของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ไว้ดังนี้

มาตรา 48 จตุทศ นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี ต้องไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(2) รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ เป็นพิเศษจากส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ นอกเหนือไปจากที่ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ปฏิบัติกับบุคคลในธุรกิจการงานตามปกติ

6.3 องค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้บัญญัติเกี่ยวกับการห้ามเจ้าพนักงานของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ไว้ดังนี้

มาตรา 64/2 นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(2) รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ เป็นพิเศษจากส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจนอกเหนือไปจากที่ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ปฏิบัติกับบุคคล ในธุรกิจการงานตามปกติ

6.4 กรุงเทพมหานคร

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้บัญญัติเกี่ยวกับการห้ามเจ้าพนักงานของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ไว้ดังนี้

มาตรา 51 ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครต้องไม่กระทำการ ดังต่อไปนี้

(2) รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ เป็นพิเศษจากส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือการพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร หรือบริษัทซึ่งกรุงเทพมหานครถือหุ้น นอกเหนือไปจากที่ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือการพาณิชย์หรือบริษัทปฏิบัติกับบุคคลในธุรกิจการงานตามปกติ

6.5 เมืองพัทยา

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้บัญญัติห้ามเจ้าพนักงานของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ไว้ดังนี้

มาตรา 49 นายกเมืองพัทยา รองนายกเมืองพัทยา เลขานุการนายกเมืองพัทยา ผู้ช่วยเลขานุการนายกเมืองพัทยา ประธานที่ปรึกษา และที่ปรึกษา ต้องไม่กระทำการ ดังต่อไปนี้

(2) รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ เป็นพิเศษจากส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐ

หรือรัฐวิสาหกิจ หรือการพาณิชย์ของเมืองพัทยาหรือบริษัทซึ่งเมืองพัทยาถือหุ้น นอกเหนือไปจากที่ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือการพาณิชย์หรือบริษัท ปฏิบัติกับบุคคลในธุรกิจการงานตามปกติ

7. คำสั่งหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ที่ 38/2519 เรื่อง การปฏิบัติตนของข้าราชการฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหาร

<u>ข้อห้ามการปฏิบัติตนของข้าราชการฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหาร</u>

1. ห้ามรับเลี้ยงจากพ่อค้าที่กระทำธุรกิจกับหน่วยงานราชการของตนหรือจากผู้มาติดต่อขออนุญาต หรือขอรัฐบริการจากทางราชการหรือผู้ที่อาจได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่ของตน

<u>ข้อพึงปฏิบัติของข้าราชการฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหาร</u>

7. ไม่พึงรับเงินของขวัญ หรือสิ่งตอบแทนราคาแพงจากผู้ใต้บังคับบัญชา หรือบุคคลที่มิใช่ญาติสนิท

8. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ได้บัญญัติห้ามเจ้าพนักงานของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ไว้ดังนี้

"ข้าราชการพลเรือน" หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับบรรจุและแต่งตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ให้รับราชการโดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณในกระทรวง กรมฝ่ายพลเรือน

มาตรา 83 ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องไม่กระทำการใดอันเป็นข้อห้าม ดังต่อไปนี้

(3) ต้องไม่อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น

(5) ต้องไม่กระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรมหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน

9. พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2502

พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2502 ได้บัญญัติห้ามเจ้าพนักงานของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ไว้ดังนี้

"พนักงาน" หมายความว่า ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในองค์การ บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งทุนทั้งหมดหรือทุนเกินกว่าร้อยละห้าสิบเป็นของรัฐ โดยได้รับเงินเดือนหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นจากองค์การ บริษัทจำกัดห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือหน่วยงานนั้น ๆ ทั้งนี้นอกจากผู้เป็นเจ้าพนักงานอยู่แล้วตามกฎหมาย

มาตรา 6 ผู้ใดเป็นพนักงานเรียก รับหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในหน้าที่ ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาทหรือประหารชีวิต

10. พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562

เจ้าหน้าที่ของรัฐ หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานอื่นในหน่วยงานของรัฐ

หมวด 1 มาตรฐานทางจริยธรรมและประมวลจริยธรรม

มาตรา 5 มาตรฐานทางจริยธรรม คือ หลักเกณฑ์การประพฤติปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งจะต้องประกอบด้วย

(4) คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ

มาตรฐานทางจริยธรรมตามมาตรา 5 ให้ใช้เป็นหลักสำคัญในการจัดทำประมวลจริยธรรมของหน่วยงานของรัฐที่จะกำหนดเป็นหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เกี่ยวกับสภาพคุณงามความดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องยึดถือสำหรับการปฏิบัติงาน การตัดสินความถูกผิด การปฏิบัติที่ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ ตลอดจนการดำรงตนในการกระทำความดีและละเว้นความชั่ว ซึ่งได้กำหนดให้มีคณะกรรมการมาตรฐานทางจริยธรรมเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำประมวลจริยธรรม คู่มือ หรือแนวทางปฏิบัติเพื่อให้องค์กรกลางบริหารงานบุคคลใช้เป็นหลักเกณฑ์สำหรับการจัดทำประมวลจริยธรรมและข้อกำหนดจริยธรรม ทั้งนี้ คณะกรรมการมาตรฐานจริยธรรมยังมิได้ดำเนินการจัดทำหลักเกณฑ์การจัดทำประมวลจริยธรรมให้แล้วเสร็จ

11. ประมวลจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการห้ามเจ้าพนักงานของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

11.1 มาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. 2561

มาตรฐานทางจริยธรรมนี้ให้ใช้บังคับแก่บุคคล ดังต่อไปนี้

(1) ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(2) ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ได้แก่ ประธานกรรมการและกรรมการการเลือกตั้ง ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดิน ประธานกรรมการและกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประธานกรรมการและกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(3) ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

(4) หัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ ได้แก่ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

มาตรฐานทางจริยธรรมนี้ให้ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 219 วรรคสอง ด้วย

หมวด 1 มาตรฐานทางจริยธรรมอันเป็นอุดมการณ์

ข้อ 9 ต้องไม่ขอ ไม่เรียก ไม่รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดในประการที่อาจทำให้กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่

ข้อ 10 ต้องไม่รับของขวัญของกำนัล ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เว้นแต่เป็นการรับจากการให้โดยธรรมจรรยา และการรับที่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับให้รับได้

11.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมือง พ.ศ. 2551

"ข้าราชการการเมือง" หมายความว่า นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และข้าราชการการเมืองอื่นที่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง

หมวด 2 มาตรฐานทางจริยธรรมของข้าราชการการเมือง

ข้อ 14 ข้าราชการการเมืองต้องไม่ใช้หรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้สถานะหรือตำแหน่งการเป็นข้าราชการการเมืองไปแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นประโยชน์ในทางทรัพย์สินหรือไม่ก็ตาม

ข้อ 22 ข้าราชการการเมืองต้องไม่เรียกร้องของขวัญ ของกำนัล หรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่น เพื่อประโยชน์ต่าง ๆ อันอาจจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของตน และจะต้องดูแลให้คู่สมรส ญาติสนิท หรือบุคคลในครอบครัวของตนปฏิบัติเช่นเดียวกัน

11.3 ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

"ข้าราชการ" หมายความว่า ข้าราชการพลเรือน พนักงานราชการ และลูกจ้างในสังกัดราชการพลเรือน

ข้อ 7 ข้าราชการต้องละเว้นจากการแสวงประโยชน์ที่มิชอบโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ และไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม โดยอย่างน้อยต้องวางตนดังนี้

(1) ไม่เรียก รับ หรือยอมจะรับ หรือยอมให้ผู้อื่นเรียก รับ หรือยอมจะรับซึ่งของขวัญ แทนตนหรือญาติของตน ไม่ว่าก่อนหรือหลังดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ไม่ว่าจะเกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เป็นการให้โดยธรรมจรรยา หรือเป็นการให้ตามประเพณีหรือให้แก่บุคคลทั่วไป

บทกำหนดโทษ

1. โทษทางจริยธรรมและโทษทางวินัยหรือเป็นเหตุให้พ้นจากตำแหน่ง

1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติบทกำหนดโทษหากมีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามมาตรา 184 มาตรา 185 มาตรา 186 และมาตรา 187 ไว้ดังนี้

มาตรา 101 สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ

(7) กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา 184 หรือมาตรา 185

มาตรา 170 ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ

(5) กระทำการอันเป็นการตองห้ามตามมาตรา 186 หรือมาตรา 187

1.2 กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้บัญญัติบทกำหนดโทษหากมีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามมาตรา 44/3 ไว้ดังนี้

มาตรา 36 นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(5) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา 44/3 (1) หรือ (2)

1.2.2 เทศบาล

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้บัญญัติบทกำหนดโทษหากมีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามมาตรา 48 จตุทศ ไว้ดังนี้

มาตรา 48 ปัญจทศ นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(5) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา 48 จตุทศ

1.2.3 องค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้บัญญัติบทกำหนดโทษหากมีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามมาตรา 64/2 ไว้ดังนี้

มาตรา 64 นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(5) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา 64/2

1.2.4 กรุงเทพมหานคร

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้บัญญัติบทกำหนดโทษหากมีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามมาตรา 51 ไว้ดังนี้

มาตรา 52 การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติในหมวดนี้ ให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

(5) กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา 186 หรือมาตรา 187

1.2.5 เมืองพัทยา

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้บัญญัติบทกำหนดโทษหากมีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามมาตรา 49 ไว้ดังนี้

มาตรา 50 นายกเมืองพัทยาพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(6) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา 49

1.3 คำสั่งหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ที่ 38/2519 เรื่อง การปฏิบัติตนของข้าราชการฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหาร

การปฏิบัติการตามคำสั่งนี้ ให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี รวมทั้งผู้บังคับบัญชาที่ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าตำแหน่งดังกล่าว และผู้บังคับบัญชาฝ่ายทหารเป็นผู้รับผิดชอบ กับให้ผู้บังคับบัญชา ตามลำดับชั้นคอยสอดส่องดูแลผู้ใต้บังคับบัญชา และตักเตือนแนะนำผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ การจงใจฝ่าฝืนข้อห้าม 1. ถึง 5. เป็นการผิดวินัยอย่างร้ายแรง และให้พิจารณาลงโทษอย่างเคร่งครัด

1.4 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551

มาตรา 84 ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติตามมาตรา 81 และมาตรา 82 หรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามมาตรา 83 ผู้นั้นเป็นผู้กระทำผิดวินัย

มาตรา 88 ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำผิดวินัย จะต้องได้รับโทษทางวินัย เว้นแต่ มีเหตุอันควรงดโทษตามที่บัญญัติไว้ในหมวด 7 การดำเนินการทางวินัย

โทษทางวินัยมี 5 สถาน ดังต่อไปนี้

(1) ภาคทัณฑ์

(2) ตัดเงินเดือน

(3) ลดเงินเดือน

(4) ปลดออก

(5) ไล่ออก

1.5 ประมวลจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการห้ามเจ้าพนักงานของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

1.5.1 มาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. 2561

หมวด 4 การฝ่าฝืนและไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม

ข้อ 27 การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมในหมวด 1 ให้ถือว่ามีลักษณะร้ายแรง

การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมในหมวด 2 และหมวด 3 จะถือว่ามีลักษณะร้ายแรงหรือไม่ ให้พิจารณาถึงพฤติกรรมของการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ เจตนา และความร้ายแรงของความเสียหายที่เกิดจากการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ นั้น

ข้อ 28 การดำเนินการแก่บุคคลตามข้อ 3 ว่ากระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมนี้ให้เป็นไปตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการนั้น

1.5.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมือง พ.ศ. 2551

หมวด 3 การกำกับดูแล

ข้อ 30 นายกรัฐมนตรีมีหน้าที่กำกับดูแลการประพฤติปฏิบัติตนของรัฐมนตรีและข้าราชการการเมืองอื่นที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งให้เป็นไปตามระเบียบนี้ ในกรณีที่พบว่ามีการประพฤติปฏิบัติตนที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบนี้ให้นายกรัฐมนตรีดำเนินการลงโทษตามความร้ายแรงแห่งการกระทำ

ข้อ 31 รัฐมนตรีมีหน้าที่กำกับดูแลการประพฤติปฏิบัติตนของข้าราชการการเมืองอื่นที่รัฐมนตรีแต่งตั้งให้เป็นไปตามระเบียบนี้ ในกรณีที่พบว่ามีการประพฤติปฏิบัติตนที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบนี้ให้รัฐมนตรีดำเนินการลงโทษตามความร้ายแรงแห่งการกระทำ

ถ้าปรากฏว่ารัฐมนตรีผู้ใดมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ให้นายกรัฐมนตรีแจ้งให้รัฐมนตรีผู้นั้นดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

1.5.3 ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

หมวด 3 กลไกและระบบการบังคับใช้ประมวลจริยธรรม

ส่วนที่ 2 ระบบการบังคับใช้ประมวลจริยธรรม

ข้อ 18 การฝ่าฝืนจริยธรรมตามความในหมวด 2 ของประมวลจริยธรรมนี้ เป็นความผิดวินัย ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. 2547 หรือระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. 2537 แล้วแต่กรณี

1.6 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2544

ข้อ 10 ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจงใจปฏิบัติเกี่ยวกับการให้ของขวัญ หรือรับของขวัญ โดยฝ่าฝืนระเบียบนี้ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นข้าราชการการเมือง ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นประพฤติปฏิบัติไม่เป็นไปตามคุณธรรมและจริยธรรม และให้ดำเนินการตามระเบียบ ที่นายกรัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีว่าด้วยมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม ของข้าราชการการเมือง

(2) ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นข้าราชการประเภทอื่นนอกจาก (1) หรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือพนักงานของรัฐวิสาหกิจ ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดทางวินัย และให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ดำเนินการให้มีการลงโทษทางวินัยเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

ข้อ 11 ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่สอดส่อง และให้คำแนะนำในการปฏิบัติตามระเบียบนี้แก่หน่วยงานของรัฐ ในกรณีที่มีผู้ร้องเรียนต่อสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดปฏิบัติในการให้ของขวัญหรือรับของขวัญฝ่าฝืนระเบียบนี้ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีแจ้งไปยังผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้

2. โทษทางอาญา

2.1 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

มาตรา 129 การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติในหมวดนี้ <u>ให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม</u>

มาตรา 169 เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 128 <u>ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</u>

มาตรา 173 เจ้าพนักงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การ

ระหว่างประเทศผู้ใด เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเอง หรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

มาตรา 174 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง โดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดซึ่งตนได้เรียก รับ หรือยอมจะรับไว้ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

มาตรา 175 ผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเอง หรือผู้อื่นเป็นการตอบแทนในการที่จะจูงใจหรือได้จูงใจ เจ้าพนักงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ โดยวิธีอันทุจริตหรือผิดกฎหมายหรือโดยอิทธิพลของตนให้กระทำการ หรือไม่กระทำการในหน้าที่อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2.2 ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 149 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

มาตรา 201 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

2.3 พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2502

มาตรา 6 ผู้ใดเป็นพนักงาน เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในหน้าที่ ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือประหารชีวิต

ตารางเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

ลำดับ	กฎหมาย	เจ้าพนักงานของรัฐที่ถูกบังคับใช้	บทกำหนดโทษ / สภาพบังคับ
1	**รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560**		
	มาตรา 184 (3) ไม่รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเป็นพิเศษ นอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ๆ ในธุรกิจการงานปกติ	- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา - คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา - บุคคลอื่นซึ่งมิใช่คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภานั้นที่ดำเนินการในลักษณะผู้ถูกใช้ ผู้ร่วมดำเนินการ หรือผู้ได้รับมอบหมายจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา	- สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง ตามมาตรา 101 (7) - ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลง ตามมาตรา 170 (5)
	มาตรา 186	- รัฐมนตรี	
2	**พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561**		
	มาตรา 128	- เจ้าพนักงานของรัฐ "เจ้าพนักงานของรัฐ" หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และคณะกรรมการ ป.ป.ช.	**ฝ่าฝืนมาตรา 128** ต้องรับโทษทางอาญา ดังนี้ - จำคุกไม่เกินสามปี - หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท - หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 169 และให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ตามมาตรา 129
	มาตรา 173	- เจ้าพนักงานของรัฐ - เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ - เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ	**ฝ่าฝืนมาตรา 173** ต้องรับโทษ ดังนี้ - จำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี - **จำคุกตลอดชีวิต** - ปรับหนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท
	มาตรา 174	- เจ้าพนักงานของรัฐ - เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ - เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ	**ฝ่าฝืนมาตรา 174** ต้องรับโทษ ดังนี้ - จำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี - **จำคุกตลอดชีวิต** - ปรับหนึ่งแสนบาท ถึงสี่แสนบาท
	มาตรา 175	- ผู้ใด (อาจเป็นเจ้าพนักงานของรัฐหรือไม่ได้เป็นเจ้าพนักงานของรัฐก็ได้)	**ฝ่าฝืนมาตรา 175** ต้องรับโทษ ดังนี้ - จำคุกไม่เกิน 5 ปี - ปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท - หรือทั้งจำทั้งปรับ

ลำดับ	กฎหมาย	เจ้าพนักงานของรัฐที่ถูกบังคับใช้	บทกำหนดโทษ / สภาพบังคับ
3	**ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐ พ.ศ. 2563**		
	ข้อ 7	- เจ้าพนักงานของรัฐ - ผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้วไม่ถึงสองปี	**หากฝ่าฝืนประกาศฯ** จะเป็นการฝ่าฝืนตามมาตรา 128 ต้องรับโทษทางอาญา จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 169
4	**ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2544**		
	ข้อ 5 ข้อ 6 ข้อ 7 ข้อ 8	- เจ้าหน้าที่ของรัฐ - บุคคลในครอบครัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐ	กรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจปฏิบัติฝ่าฝืนระเบียบนี้ ให้ดำเนินการ ดังนี้ - ข้าราชการการเมือง ให้ถือว่าผู้นั้นประพฤติปฏิบัติไม่เป็นไปตามคุณธรรมและจริยธรรม - ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นข้าราชการประเภทอื่นนอกจากข้าราชการการเมือง ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดทางวินัย
5	**ประมวลกฎหมายอาญา**		
	มาตรา 149	- เจ้าพนักงาน - สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ - สมาชิกสภาจังหวัด - สมาชิกสภาเทศบาล	**ฝ่าฝืนมาตรา 149** ต้องรับโทษ ดังนี้ - จำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี - **จำคุกตลอดชีวิต** - ปรับหนึ่งแสนบาท ถึงสี่แสนบาท - ประหารชีวิต
6	**กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**		
	6.1 พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติม		
	มาตรา 44/3	- นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด - รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด - เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด - ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด - สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด	- พ้นจากตำแหน่ง ตามมาตรา 36 (5)
	6.2 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม		
	มาตรา 48 จตุทศ	- นายกเทศมนตรี - รองนายกเทศมนตรี - ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี - เลขานุการนายกเทศมนตรี - สมาชิกสภาเทศบาล	- พ้นจากตำแหน่ง ตามมาตรา 48 ปัญจทศ (5)

ลำดับ	กฎหมาย	เจ้าพนักงานของรัฐที่ถูกบังคับใช้	บทกำหนดโทษ / สภาพบังคับ
	6.3 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม		
	มาตรา 64/2	- นายกองค์การบริหารส่วนตำบล - รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล - เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล - สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	- พ้นจากตำแหน่ง ตามมาตรา 64 (5)
	6.4 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติม		
	มาตรา 51	- ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร - สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร	- พ้นจากตำแหน่ง ตามมาตรา 52 (5)
	6.5 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม		
	มาตรา 49	- นายกเมืองพัทยา - รองนายกเมืองพัทยา - เลขานุการนายกเมืองพัทยา - ผู้ช่วยเลขานุการนายกเมืองพัทยา - ประธานที่ปรึกษา - ที่ปรึกษา - สมาชิก	- พ้นจากตำแหน่ง ตามมาตรา 50 (6)
7	**คำสั่งหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ที่ 38/2519 เรื่อง การปฏิบัติตนของข้าราชการฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหาร**		
	ข้อ 1 ข้อ 7	- ข้าราชการฝ่ายพลเรือน - ตำรวจ - ทหาร	การจงใจฝ่าฝืนข้อห้าม ข้อ 1 เป็นการผิดวินัยอย่างร้ายแรง
8	**พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551**		
	มาตรา 83	- "ข้าราชการพลเรือน" หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับบรรจุและแต่งตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ให้รับราชการโดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณในกระทรวง กรมฝ่ายพลเรือน	หากฝ่าฝืนมาตรา 83 ต้องรับโทษทางวินัย ตามมาตรา 84 โดยโทษทางวินัยมีด้วยกัน 5 สถาน
9	**พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2502**		
	มาตรา 6	- "พนักงาน" หมายความว่า ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงาน ในองค์การ บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วน นิติบุคคลหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งทุนทั้งหมดหรือทุนเกินกว่าร้อยละห้าสิบเป็นของรัฐ โดยได้รับเงินเดือนหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่น จากองค์การ บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วน นิติบุคคล หรือหน่วยงานนั้น ๆ ทั้งนี้นอกจากผู้เป็นเจ้าพนักงานอยู่แล้ว ตามกฎหมาย	**ฝ่าฝืนมาตรา 6** ต้องรับโทษดังนี้ - จำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี - **จำคุกตลอดชีวิต** - ปรับตั้งแต่สองพันบาท ถึงสี่หมื่นบาท - ประหารชีวิต

ลำดับ	กฎหมาย	เจ้าพนักงานของรัฐที่ถูกบังคับใช้	บทกำหนดโทษ / สภาพบังคับ
10	**ประมวลจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการห้ามเจ้าพนักงานของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด**		
	10.1 มาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญ และองค์กรอิสระ พ.ศ. 2561		
	หมวด 1 ข้อ 9 ข้อ 10	- ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ - ประธานกรรมการและกรรมการการเลือกตั้ง - ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน และผู้ตรวจการแผ่นดิน - ประธานกรรมการและกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ - ประธานกรรมการและกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน - ประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ - ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน - เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ - เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง - เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน - เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ - เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ - ให้ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 219 วรรคสอง	การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมในหมวด 1 ให้ถือว่ามีลักษณะร้ายแรง ตามข้อ 27 และให้ดำเนินการตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการนั้น ตามข้อ 28
	10.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมือง พ.ศ. 2551		
	หมวด 2 ข้อ 14 ข้อ 22	"ข้าราชการการเมือง" หมายความว่า นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และข้าราชการการเมืองอื่นที่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง	เป็นความผิดวินัย ให้นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีที่มีหน้าที่กำกับดูแลฯ ดำเนินการลงโทษตามความร้ายแรงแห่งการกระทำ ตาม ข้อ 30 และ ข้อ 31
	10.3 ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน		
	ข้อ 6	"ข้าราชการ" หมายความว่า ข้าราชการพลเรือน พนักงานราชการ และลูกจ้างในสังกัดราชการพลเรือน	เป็นความผิดวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 หรือระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. 2547 หรือระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. 2537 แล้วแต่กรณี ตาม ข้อ 18

บทที่ 3

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ตามกฎหมาย ป.ป.ช.

มาตรา 128 ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใด นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติที่ให้ตามประเพณี หรือตามธรรมจรรยาตามฐานานุรูป

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วยโดยอนุโลม

คำนิยาม

เจ้าพนักงานของรัฐ หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และคณะกรรมการ ป.ป.ช.

เจ้าหน้าที่ของรัฐ หมายความว่า ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐหรือในรัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ หรือเจ้าพนักงานอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ และให้หมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ และบุคคลหรือคณะบุคคลบรรดาซึ่งมีกฎหมายกำหนดให้ใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองที่จัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจหรือกิจการอื่นของรัฐด้วย แต่ไม่รวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ทรัพย์สิน หมายความว่า วัตถุที่มีรูปร่าง รวมทั้งวัตถุที่ไม่มีรูปร่างซึ่งอาจมีราคาและอาจถือเอาได้ เช่น บ้าน ที่ดิน เป็นวัตถุมีรูปร่าง ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร กระแสไฟฟ้าที่ส่งตามสาย เป็นวัตถุไม่มีรูปร่าง [3]

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา หมายความว่า การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากบุคคลที่ให้กันในโอกาสเทศกาลหรือวันสำคัญ และให้หมายความรวมถึงการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ในโอกาสการแสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือการให้ตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกันในสังคมด้วย

ญาติ หมายความว่า พี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน ลุง ป้า น้า อา คู่สมรส ผู้บุพการีหรือผู้สืบสันดานของคู่สมรส บุตรบุญธรรมหรือผู้รับบุตรบุญธรรม

บุพการี หมายถึง ญาติทางสายโลหิตโดยตรงขึ้นไป ได้แก่ บิดามารดา ปู่ย่า ตายาย ทวด [4]

ผู้สืบสันดาน หมายถึง ผู้สืบสายโลหิตโดยตรงลงมา ได้แก่ ลูก หลาน เหลน ลื่อ [5]

ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ หมายความว่า สิ่งที่มีมูลค่า ได้แก่ การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

ประเพณี หมายความว่า สิ่งที่นิยมถือประพฤติปฏิบัติสืบ ๆ กันมาจนเป็นแบบแผน ขนบธรรมเนียม หรือจารีตประเพณี [6]

ประเพณีแบ่งได้เป็น จารีตประเพณี ขนบประเพณี และธรรมเนียมประเพณี

จารีตประเพณี คือ ประเพณีที่สังคมถือว่าถ้าใครในสังคมฝ่าฝืนหรืองดเว้นไม่กระทำตาม ถือว่าเป็นความผิดความชั่ว จารีตประเพณีเป็นจรรยาและศีลธรรมของสังคม

ขนบประเพณี คือ ประเพณีที่สังคมได้ตั้งหรือวางเป็นระเบียบแบบแผนขึ้นไว้ จะโดยตรงหรือโดยอ้อมแล้วแต่กรณี

ธรรมเนียมประเพณี คือ ประเพณีที่สังคมถือว่าเป็นเรื่องธรรมดาสามัญ ไม่ถือว่าผิด เป็นแต่นิยมกันว่าควรประพฤติ [7]

ฐานานุรูป หมายความว่า สมควรแก่ฐานะ [8]

---

[3] ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน, 2556), น.543.

[4] เพิ่งอ้าง, น.677.

[5] เพิ่งอ้าง, น.786.

[6] เพิ่งอ้าง, น.709.

[7] อนุมานราชธน, พระยา, วัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ของไทย, (พระนคร : คลังวิทยา, 2514), น.37.

[8] อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 1, น.415.

หลักสำคัญของมาตรา 128

ห้ามเจ้าพนักงานของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใด สามารถพิจารณาองค์ประกอบของกฎหมาย ได้ดังนี้

1. เป็นเจ้าพนักงานของรัฐ
2. ห้ามรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้
3. จากผู้ใด
4. หลักเกณฑ์ ตามข้อ 1 ข้อ 2 และข้อ 3 ใช้บังคับกับผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วย โดยอนุโลม

1. เป็นเจ้าพนักงานของรัฐ

เจ้าพนักงานของรัฐตามนิยามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายในการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดในมาตรา 128 ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังนั้น จากนิยามเจ้าพนักงานของรัฐข้างต้นจึงได้แก่บุคคลผู้ดำรงตำแหน่ง ดังต่อไปนี้

1) เจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แก่ ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐหรือในรัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ หรือเจ้าพนักงานอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ และให้หมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ และบุคคลหรือคณะบุคคลบรรดาซึ่งมีกฎหมายกำหนดให้ใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองที่จัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐด้วย

2) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมืองอื่นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา

3) ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ได้แก่ กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

4) ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง กรมหรือส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสำหรับข้าราชการพลเรือนและปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการเหล่าทัพสำหรับข้าราชการทหาร และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และให้หมายความรวมถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกรุงเทพมหานคร กรรมการและผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หัวหน้าหน่วยงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด หรือผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่าตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

5) ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น ได้แก่ ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้

(1) กรุงเทพมหานคร ได้แก่

(ก) ประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษา เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

(ข) เลขานุการประธานสภากรุงเทพมหานคร

(ค) เลขานุการรองประธานสภากรุงเทพมหานคร

(2) เมืองพัทยา ได้แก่

(ก) ประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษา เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการนายกเมืองพัทยา

(ข) เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการประธานสภาเมืองพัทยา

(3) องค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ ที่ปรึกษาและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(4) เทศบาลนคร ได้แก่ ที่ปรึกษาและเลขานุการนายกเทศมนตรี

(5) เทศบาลเมือง ได้แก่ ที่ปรึกษาและเลขานุการนายกเทศมนตรี

(6) เทศบาลตำบล ได้แก่ ที่ปรึกษาและเลขานุการนายกเทศมนตรี

(7) องค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล [9]

6) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

7) คณะกรรมการ ป.ป.ช.

---

[9] ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้บริหารท้องถิ่นและผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลือสภาท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2561.

2. ห้ามรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้

เจ้าพนักงานของรัฐที่กล่าวไว้ตาม ข้อ 1. ไม่สามารถรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ ไม่ว่าจะเป็นการรับของขวัญ อุปกรณ์เครื่องใช้ บัตรของขวัญ บัตรกำนัล บัตรลดราคาสินค้าหรือบริการ การรับความบันเทิง การรับบริการที่พัก การรับบริการโดยไม่คิดค่าบริการหรือคิดค่าบริการน้อยกว่าที่คิดแก่บุคคลอื่น หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

โดยของขวัญและผลประโยชน์อื่นใดสามารถคิดราคาเป็นเงินหรืออาจไม่สามารถคิดราคาได้

- ของขวัญที่สามารถคิดราคาได้ (Tangible gifts) หมายความรวมถึง สินค้าบริโภค ความบันเทิง การต้อนรับให้ที่พักการเดินทาง อุปกรณ์เครื่องใช้ เช่น สินค้าตัวอย่าง บัตรของขวัญ เครื่องใช้ส่วนตัว บัตรกำนัล บัตรลดราคาสินค้าหรือบริการ และเงินเป็นต้น

- ของขวัญและประโยชน์อื่นใดที่คิดเป็นราคาไม่ได้ (Intangible gifts and benefits) หมายถึง สิ่งใด ๆ หรือบริการใด ๆ ที่ไม่สามารถคิดเป็นราคาที่จะซื้อขายได้ อาทิ การให้บริการส่วนตัว การปฏิบัติด้วยความชอบส่วนตัว การเข้าถึงประโยชน์หรือการสัญญาว่าจะให้ หรือการสัญญาว่าจะได้รับประโยชน์มากกว่าคนอื่น ๆ

3. จากผู้ใด

กฎหมายได้แบ่งประเภทของบุคคลไว้ 2 ประเภท คือ

1. บุคคลธรรมดา ได้แก่ คน หรือมนุษย์

2. นิติบุคคล ได้แก่ บุคคลที่กฎหมายสมมติขึ้นโดยรับรองให้ มีสิทธิและหน้าที่ เช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา นิติบุคคลนั้นจะเกิดขึ้นได้โดยอาศัยอำนาจของบทบัญญัติแห่งกฎหมายไม่ว่าจะเป็นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือกฎหมายอื่นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 65 องค์กรหรือหน่วยงานใดที่ไม่มีกฎหมายรองรับไม่เป็นผู้ทรงสิทธิหน้าที่ตามกฎหมาย

4. บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วยโดยอนุโลม

ผู้ที่พ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้ว<u>ยังไม่ถึงสองปี</u> ยังต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการรับทรัพย์สินและประโยชน์อื่นใด กล่าวคือ ห้ามมิให้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใด นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ข้อยกเว้นในการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

เจ้าพนักงานของรัฐสามารถรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

1. การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ตัวอย่าง เช่น

เจ้าพนักงานของรัฐสามารถรับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง หรือค่าจ้างได้ เนื่องจากมีกฎหมายเกี่ยวกับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง หรือระเบียบฯ ที่เกี่ยวกับค่าจ้างไว้

เจ้าพนักงานของรัฐสามารถรับเงินค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทาง ค่าที่พัก ค่าพาหนะในการเดินทางไปราชการได้ เช่น เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นสามารถรับเงินค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางไปราชการได้ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. 2555 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

เจ้าพนักงานของรัฐสามารถเบิกค่าที่พัก ค่าเดินทาง หรือรับประทานอาหาร ในการฝึกอบรมสัมมนาได้ เช่น ข้าราชการทหารนายหนึ่ง ได้รับอนุมัติให้เข้ารับการฝึกอบรมซึ่งจัดโดยหน่วยราชการ จึงมีสิทธิ์เบิกค่ายานพาหนะในการเดินทางเข้ารับการฝึกอบรมได้ ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ. 2549 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

เจ้าพนักงานของรัฐสามารถรับเงินค่าสมนาคุณวิทยากรได้ เช่น กรมราชทัณฑ์เชิญอาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเป็นวิทยากรในโครงการฝึกอบรม อาจารย์ผู้นั้นจึงมีสิทธิรับเงินสมนาคุณวิทยากรได้ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ. 2549 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

2. การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติที่ให้ตามประเพณี หรือตามธรรมจรรยาตามฐานานุรูป

ตามมาตรา 128 วรรคสอง กำหนดให้เจ้าพนักงานของรัฐสามารถรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติที่ให้ตามประเพณี หรือตามธรรมจรรยาตามฐานานุรูปได้ ตัวอย่าง เช่น

กรณีการรับจากบุพการี อาทิ มารดามีทรัพย์สิน 100 ล้านบาท มอบบ้านพร้อมที่ดินมูลค่า 10 ล้านบาท ให้บุตรซึ่งเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ

กรณีการรับจากผู้สืบสันดาน อาทิ บุตรได้รับเงินรางวัลจากสลากกินแบ่งรัฐบาลมูลค่า 6 ล้านบาท และได้มอบเงินจำนวน 3 ล้านบาท ให้มารดาซึ่งเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ

กรณีการรับจากญาติ อาทิ ลุงมีที่นา จำนวน 100 ไร่ มอบที่นา จำนวน 10 ไร่ ให้หลานซึ่งเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ

จากกรณีตัวอย่าง จะเห็นได้ว่า การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุพการีหรือญาติ จะต้องพิจารณาจากฐานานุรูปของผู้ให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นว่ามีความสามารถที่จะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงานของรัฐนั้นได้หรือไม่ และการให้ต้องสมควรแก่ฐานะของผู้ให้ กล่าวคือ สอดคล้องกับความหมายของคำว่า “ฐานานุรูป” อีกทั้งการให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามกรณีตัวอย่างดังกล่าว เป็นการให้ตามประเพณีที่สังคมถือประพฤติปฏิบัติสืบต่อกันมา ดังนั้น การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐในกรณีตัวอย่างที่กล่าวมานั้น จึงสามารถกระทำได้

3. การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

การรับทรัพย์สินหรือรับประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด นั้น ได้ถูกกำหนดไว้ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐ พ.ศ. 2563 มีหลักเกณฑ์ดังนี้

3.1 รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ซึ่งมิใช่ญาติที่มีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาส <u>ไม่เกิน 3,000 บาท</u>

หมายถึง การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติของเจ้าพนักงานของรัฐ ที่ได้รับเนื่องในโอกาสเทศกาลหรือวันสำคัญ หรือในโอกาสแสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ รวมถึงการให้ตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกันในสังคม อาทิ การรับในเทศกาลปีใหม่ เทศกาลสงกรานต์ วันเกิดของผู้รับ วันขึ้นบ้านใหม่ วันมงคลสมรส การรับของที่ระลึกงานศพ เป็นต้น โดยมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคลแต่ละโอกาสดังกล่าว ไม่เกิน 3,000 บาท

3.2 รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่เป็นการให้ในลักษณะให้กับ<u>บุคคลทั่วไป</u>

หมายถึง การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่การให้นั้นเป็นการให้โดยทั่วไป ซึ่งการให้ในลักษณะนี้เป็นการให้โดยไม่กำหนดตัวผู้รับเป็นการเฉพาะเจาะจง และไม่ต้องคำนึงถึงมูลค่าของทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้รับ อาทิ เจ้าพนักงานของรัฐได้รับรางวัลจากการจับสลาก การรับเงินรางวัลจากสลากกินแบ่งรัฐบาล การรับส่วนลดจากการซื้ออสังหาริมทรัพย์ การรับส่วนลดจากการซื้อรถยนต์ การรับรางวัลจากการแข่งขัน การรับของแจกในฐานะผู้ประสบภัยพิบัติ เป็นต้น

การดำเนินการกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

โดยการรับนั้นเป็นการรับจากบุคคลทั่วไปซึ่งมิใช่ญาติที่มีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคลแต่ละโอกาส เกิน 3,000 บาท ซึ่งเจ้าพนักงานของรัฐได้รับมาโดยมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องรับไว้ เพื่อรักษาไมตรีมิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล เจ้าพนักงานของรัฐจะต้องดำเนินการ ดังนี้

1) แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้น ต่อหัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานอื่นของรัฐ สถาบัน หรือองค์กรที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัด ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสิ่งนั้นไว้ เพื่อให้วินิจฉัยว่ามีเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสม และสมควรที่จะให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นไว้เป็นสิทธิของตนหรือไม่

2) กรณีที่หัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานอื่นของรัฐ สถาบัน หรือองค์กรที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัด มีคำสั่งว่าไม่สมควรรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าว ก็ให้คืนทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นแก่ผู้ให้โดยทันที

ในกรณีที่ไม่สามารถคืนให้ได้ ให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าวให้เป็นสิทธิของหน่วยงานที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยเร็ว เมื่อได้ดำเนินการแล้ว ให้ถือว่าเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นไม่เคยได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าว

3) กรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินเป็นผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ ให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นต่อผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน

(1) หัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือเทียบเท่า

(2) กรรมการ หรือผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ

(3) กรรมการ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานอื่นของรัฐ

ส่วนผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการและกรรมการในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่ไม่มีผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจถอดถอน ให้แจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้เพื่อให้ดำเนินการ ตาม 1) และ 2)

4) ในกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินเป็นผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ ให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภาที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นเป็นสมาชิก เพื่อให้ดำเนินการตาม 1) และ 2)

(1) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(2) สมาชิกวุฒิสภา

5) ในกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินเป็นผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ ให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นต่อผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน เพื่อให้ดำเนินการตาม 1) และ 2)

(1) ผู้บริหารท้องถิ่น

(2) รองผู้บริหารท้องถิ่น

(3) ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น

(4) สมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำหรับการรายงานการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ให้รายงานตามแบบรายงาน ที่ปรากฏอยู่ในแนบท้ายประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐ พ.ศ. 2563

ตัวอย่างการรายงาน

แบบรายงานทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้
ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๓

วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๔

เรียน **อธิบดีกรม...**

ข้าพเจ้า **นายสุจริต** นามสกุล **แสนดี**
ตำแหน่ง **นักวิชาการพัสดุชำนาญการ** สังกัดกรม...

ขอรายงานการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ หรือมีราคาหรือมีมูลค่ามากกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๖ ซึ่งข้าพเจ้าได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ได้รับเมื่อวันที่ **๕ มกราคม ๒๕๖๔** เวลา **๒๐.๐๐ น.**
ได้รับเนื่องจากกรณี **เทศกาลปีใหม่**
สถานที่รับ **บ้านพัก**
ชื่อ – นามสกุล ของผู้ให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้
นายค้าขาย ร่ำรวย
ที่อยู่ **ตำบลบางเขน อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี**

มีความเกี่ยวข้องเป็น **เพื่อนสนิท**

รายละเอียดและมูลค่าโดยประมาณของทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ และแนบรูปถ่ายทรัพย์สินหรือเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับประโยชน์อื่นใดมาพร้อมนี้ด้วย

กระเช้าของขวัญ มูลค่าโดยประมาณ ๓,๕๐๐ บาท

เหตุผล หรือความจำเป็นที่จะต้องรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้

เพื่อรักษาไมตรีมิตรภาพ เนื่องจากเป็นบุคคลที่สนิทสนมกันมาช้านาน และเคยช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
(.....นายสุจริต แสนดี.....)

/อนุญาต...

- ๒ -

☐ **อนุญาต** เนื่องจากมีเหตุผล และความจำเป็นที่จะต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล โดยสมควรรับไว้เป็นทรัพย์สินหรือสิทธิส่วนบุคคล

☐ **ไม่อนุญาต** โดยให้ส่งคืนแก่ผู้ให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้โดยทันที ในกรณีที่ไม่สามารถคืนให้ได้ ให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวให้เป็นสิทธิของหน่วยงานที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยเร็ว

ลงชื่อ.....
ตำแหน่ง **อธิบดีกรม....**
วันที่ **๗ มกราคม ๒๕๖๔**

<u>คำเตือน</u> เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๒๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ผลของการฝ่าฝืนมาตรา 128 และบทกำหนดโทษ

1. โทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

เจ้าพนักงานของรัฐที่กระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา 128 ซึ่งบัญญัติไว้ในหมวด 6 ว่าด้วยการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ตามมาตรา 129 และต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 169

2. โทษทางอาญาตามกฎหมายอื่น

ประมวลกฎหมายอาญา

เจ้าพนักงานของรัฐที่กระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา 128 หากได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดมาโดยมิชอบ โดยมีเจตนาพิเศษเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นย่อมมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานรับสินบน ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 149 หรือ มาตรา 201 แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2502

เจ้าพนักงานของรัฐที่กระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา 128 อาจต้องรับโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2502 มาตรา 6 หากเรียก รับหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในหน้าที่ ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือประหารชีวิต

(เจ้าพนักงานของรัฐ หมายความรวมถึง พนักงานตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2502)

ผังแนวทางการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

ห้าม เจ้าพนักงานของรัฐ
และผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปี
รับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้

กรณีดังต่อไปนี้สามารถรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดได้
โดยไม่ต้องรายงานต่อผู้บังคับบัญชา

- รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
- รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติที่ให้ตามประเพณีหรือตามธรรมจรรยาตามฐานานุรูป
- รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช กำหนด ได้แก่
  1) การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใดซึ่งมิใช่ญาติที่มีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคลแต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาท
  2) การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป

กรณีดังต่อไปนี้สามารถรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดได้
แต่ต้องรายงานต่อผู้บังคับบัญชา

รับมาแล้ว โดยไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือมีราคาหรือมูลค่ามากกว่าที่กำหนด โดยมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล
และไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่

แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงภายใน 30 วัน
ต่อหัวหน้าส่วนราชการ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัด เพื่อให้วินิจฉัยว่าสมควรจะให้รับไว้เป็นสิทธิของตนหรือไม่

กรณีที่หัวหน้าส่วนราชการ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัด มีคำสั่งว่า "ไม่สมควรรับ" ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด
ให้คืนทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นแก่ผู้ให้โดยทันที
ในกรณีที่ไม่สามารถคืนให้ได้ ให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด
ดังกล่าวให้เป็นสิทธิของหน่วยงาน ที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยเร็ว

หากฝ่าฝืน
- ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ
- ให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

บทที่ 4 หลักเกณฑ์ในการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐตามมาตรา 128 เปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ตามกฎหมายอื่น

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามความในมาตรา 128 กับการให้หรือการรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือการรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2544

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐ นอกจากจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาและตามกฎหมายมาตรา 128 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 แล้วก็ตาม แต่ในการให้หรือรับทรัพย์สินของเจ้าพนักงานของรัฐที่เป็นข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐที่เป็นส่วนราชการ หรือหน่วยงานที่อยู่ในการกำกับดูแลของฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลทุกระดับทั้งในราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ ในการให้หรือการรับของขวัญของเจ้าพนักงานของรัฐข้างต้น จะต้องปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2544 ซึ่งมีหลักการที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติเป็นการเพิ่มเติมในส่วนที่มิได้กำหนดไว้ในหลักเกณฑ์ของการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ซึ่งเจ้าพนักงานของรัฐก็จะต้องปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2544 ด้วย โดยมีข้อสังเกตดังต่อไปนี้

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561	ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2544	ข้อสังเกต
มาตรา 4 "เจ้าพนักงานของรัฐ" หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และคณะกรรมการ ป.ป.ช.	**ข้อ 3** "เจ้าหน้าที่ของรัฐ" หมายความว่า ข้าราชการ พนักงานและลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ "ผู้บังคับบัญชา" ให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าหน่วยงานที่แบ่งเป็นการภายในของหน่วยงาน	"<u>เจ้าพนักงานของรัฐ</u>" ตามนิยามของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มีความหมายครอบคลุมเจ้าพนักงานของรัฐทุกตำแหน่ง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561	ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2544	ข้อสังเกต
	ของรัฐ และผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงกว่าและได้รับมอบหมายให้มีอำนาจบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลด้วย	"<u>เจ้าหน้าที่ของรัฐ</u>" ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ครอบคลุมเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งอยู่ในกำกับของฝ่ายบริหารหรือรัฐบาล จะเห็นได้ว่า เจ้าพนักงานของรัฐตามนิยามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 จะครอบคลุมมากกว่า ซึ่งผู้<u>บังคับบัญชา</u>ก็อยู่ในความหมายของนิยามคำว่าเจ้าพนักงานของรัฐ ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ด้วย
มาตรา 128 ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใด นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติที่ให้ตามประเพณี หรือตามธรรมจรรยาตามฐานานุรูป บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วยโดยอนุโลม	**ข้อ 5** เจ้าหน้าที่ของรัฐจะให้ของขวัญแก่ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชานอกเหนือจากกรณีปกติประเพณีนิยมที่มีการให้ของขวัญแก่กันมิได้ การให้ของขวัญตามปกติประเพณีนิยมตามวรรคหนึ่ง เจ้าหน้าที่ของรัฐจะให้ของขวัญที่มีราคาหรือมูลค่าเกินจำนวนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมิได้ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะทำการเรี่ยไรเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดหรือใช้เงินสวัสดิการใด ๆ เพื่อมอบให้หรือจัดหาของขวัญให้ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชาไม่ว่า กรณีใด ๆ มิได้	มาตรา 128 กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องของการห้ามเจ้าพนักงานของรัฐ<u>รับ</u>ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดและข้อยกเว้นในการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ซึ่งกำหนดเฉพาะตัวเจ้าพนักงานของรัฐเท่านั้น ไม่รวมถึงการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของบุคคลในครอบครัวเจ้าพนักงานของรัฐ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ข้อ 5 ข้อ 6 ข้อ 7 และข้อ 8 กล่าวโดยสรุปคือเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์การ<u>ให้</u>ของขวัญและการเรี่ยไรหรือการใช้เงินสวัสดิการเพื่อมอบหรือจัดหาของขวัญให้ผู้บังคับบัญชาและบุคคลในครอบครัว ตลอดจนการกำหนดหลักเกณฑ์ในการ<u>ยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัว</u>ของเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้บังคับบัญชาในการรับของขวัญ ซึ่งก็ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด
	ข้อ 6 ผู้บังคับบัญชาจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็น ผู้อยู่ในบังคับบัญชามิได้ เว้นแต่เป็นการรับของขวัญตามข้อ 5	

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561	ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2544	ข้อสังเกต
	ข้อ 7 เจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐมิได้ ถ้ามิใช่เป็นการรับของขวัญตามกรณีที่กำหนดไว้ในข้อ 8 ฯลฯ	
	ข้อ 8 เจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ เฉพาะกรณี การรับของขวัญที่ให้ตามปกติประเพณีนิยม และของขวัญนั้นมีราคาหรือมูลค่าไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้ สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	
	ข้อ 9 ในกรณีที่บุคคลในครอบครัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐรับของขวัญแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบในภายหลังว่าเป็นการรับของขวัญโดยฝ่าฝืนระเบียบนี้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีราคาหรือมูลค่าเกินกว่าที่กำหนดไว้ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดเฉพาะตัวเจ้าพนักงานของรัฐที่รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดมาแล้วไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด (ไม่รวมถึงบุคคลในครอบครัว) โดยเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นต้องเป็นผู้รายงานการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดต่อผู้บังคับบัญชา ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ กำหนดรวมไปถึงกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐทราบภายหลังว่าบุคคลในครอบครัวรับของขวัญมาโดยไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ซึ่งเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นต้องรายงานการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของบุคคลในครอบครัวต่อผู้บังคับบัญชา ตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยอนุโลม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561	ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2544	ข้อสังเกต
มาตรา 169 เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 128 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ **มาตรา 129** การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติในหมวดนี้ ให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม	**ข้อ 10** ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจงใจปฏิบัติเกี่ยวกับการให้ของขวัญหรือรับของขวัญโดยฝ่าฝืนระเบียบนี้ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้ (1) ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นข้าราชการการเมือง ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นประพฤติปฏิบัติไม่เป็นไปตามคุณธรรมและจริยธรรม และให้ดำเนินการตามระเบียบที่นายกรัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีว่าด้วยมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการการเมือง (2) ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นข้าราชการประเภทอื่นนอกจาก (1) หรือพนักงานขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นหรือพนักงานของรัฐวิสาหกิจให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดทางวินัย และให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ดำเนินการให้มีการลงโทษทางวินัยเจ้าหน้าที่ ของรัฐผู้นั้น	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มีบทกำหนดโทษทางอาญาสำหรับเจ้าพนักงาน ของรัฐที่ฝ่าฝืนมาตรา 128 และบัญญัติให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม แต่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ มีบทกำหนดโทษทางเฉพาะเรื่องการฝ่าฝืนมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการการเมือง และกำหนดโทษทางวินัย สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มิใช่ข้าราชการการเมือง หรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือพนักงานของรัฐวิสาหกิจ

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามความในมาตรา 128 กับการเรียกรับสินบนของเจ้าพนักงานของรัฐ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 128 เจ้าพนักงานของรัฐจะรับทรัพย์สินได้ก็ต่อเมื่อการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นได้มีกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอนุญาตให้เจ้าพนักงานของรัฐรับได้ และการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด แต่ถ้าการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นมีลักษณะเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ อาจเป็นความผิดตามมาตรา 149 หรือมาตรา 201 แห่งประมวลกฎหมายอาญาด้วย ดังนั้น การรับสินน้ำใจของเจ้าพนักงานของรัฐจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด หากเจ้าพนักงานของรัฐไม่สามารถแยกแยะในการรับทรัพย์สินได้ว่า การรับทรัพย์สินนั้นเป็นเรื่องสินน้ำใจหรือสินบนแล้ว จะทำให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้รับทรัพย์สินนั้นปฏิบัติผิดกฎหมายและจะเป็นโทษกับเจ้าพนักงานของรัฐผู้รับทรัพย์สินนั้นด้วย และ

ในกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐสามารถแยกแยะหรือจำแนกได้ในเรื่องหลักเกณฑ์ของการรับทรัพย์สินได้แล้ว ก็จะเป็นการที่สามารถป้องกันเจ้าพนักงานของรัฐไม่ให้มีการละเมิดประมวลจริยธรรม รวมถึงสามารถแก้ไขปัญหาเจ้าพนักงานของรัฐในเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนหรือการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมและการป้องกันการทุจริตของเจ้าพนักงานของรัฐได้

การที่กฎหมายกำหนดให้การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐเป็นความผิด เนื่องจากการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐ อาจทำให้ประชาชนหรือสังคมเกิดความเคลือบแคลงสงสัยได้ว่า จะมีการใช้อำนาจหน้าที่หรือการดำเนินการใด ๆ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้ให้ทรัพย์สินนั้นหรือไม่ ทำให้เกิดความไม่เชื่อมั่นต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น แม้ว่าในความเป็นจริงเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นอาจได้รับทรัพย์สินมาจริง โดยมิได้มีการใช้อำนาจหน้าที่หรือดำเนินการใด ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ให้ทรัพย์สินนั้นก็ตาม แต่การจะพิสูจน์ให้ประชาชนสิ้นสงสัยนั้นกระทำได้ยาก ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นอาจนำไปสู่การทุจริตในรูปแบบของการรับสินบนโดยใช้อำนาจหน้าที่หรือใช้ดุลยพินิจเพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้ที่ให้ทรัพย์สินได้ โดยมีข้อสังเกตของการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดกับการรับสินบนพอสังเขปดังต่อไปนี้

ประเด็นที่พิจารณา	การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด	การรับสินบน		ข้อสังเกต
กฎหมาย	**พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 128** ได้บัญญัติไว้ว่า ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใดนอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด...	**ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149** ได้บัญญัติไว้ว่า ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน... **1) เรียก 2) รับ 3) ยอมจะรับ** ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ<u>เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง</u> ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษ... **เรียก** หมายถึง เรียกเอาทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด "ทรัพย์สิน" อาจจะเป็นเงินทอง ส่วน "ประโยชน์" หมายรวมถึง ประโยชน์ทุกชนิดจะเป็นประโยชน์	**ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 201** ได้บัญญัติไว้ว่า ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน **1) เรียก 2) รับ 3) ยอมจะรับ** ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ<u>เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง</u> ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษ...	หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามมาตรา 128 <u>กำหนดการรับทรัพย์สินฯ ไว้โดยไม่คำนึงถึงการรับไว้เพื่อกระทำการ หรือไม่กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด</u> จึงแตกต่างจากการรับสินบนตามมาตรา 149 หรือมาตรา 201 แห่งประมวลกฎหมายอาญาที่กำหนดการรับทรัพย์สินฯ ไว้ที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐ หรือจากการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่และได้เรียกรับทรัพย์สินจากการปฏิบัติหน้าที่นั้น ๆ ไม่ว่าจะชอบหรือมิชอบ

ประเด็นที่พิจารณา	การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด	การรับสินบน		ข้อสังเกต
		ในทางทรัพย์สินหรือมิใช่ทรัพย์สินก็ได้ เช่น รับทำงานให้ เป็นต้น การเรียกทรัพย์สินหรือประโยชน์อาจจะทำโดยวาจา หรือวิธีอื่น เช่น สมาชิกสภาเทศบาลเขียนจดหมายถึง นาย บ. ให้ช่วยปลดเปลื้องหนี้สินให้ ก็เป็นการเรียกทรัพย์สินเหมือนกัน และเพียงแต่เรียกแม้จะยังไม่ได้ทรัพย์หรือประโยชน์ตามที่เรียก ก็เป็นความผิดสำเร็จแล้ว **รับ** หมายถึง เอาไว้ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ผู้อื่นมอบหรือยอมให้ **ยอมจะรับ** หมายถึง ตกลงที่จะเอาไว้หรือรับไว้ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดในอนาคต [10]		ด้วยหน้าที่ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐตามมาตรา 128 ไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่าตนเองนั้นจะต้องมีหน้าที่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งหรือไม่ก็ตาม หากตนเองนั้นรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดไว้โดยไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของมาตรา 128 ก็ถือได้ว่าตนเองนั้นฝ่าฝืนตามบทบัญญัตินี้แล้ว มาตรา 128 ห้ามรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด มาตรา 149 มาตรา 201 ห้ามเรียก รับ ยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด
ผู้อยู่ภายใต้บังคับ	เจ้าพนักงานของรัฐ	เจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล ผู้มีหน้าที่	เจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน ผู้มีหน้าที่	ผู้อยู่ภายใต้บังคับของมาตรา 149 หรือมาตรา 201 แห่งประมวลกฎหมายอาญาล้วนอยู่ภายใต้คำนิยามคำว่า “เจ้าพนักงานของรัฐ” ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

[10] จิรัช ชูเวช, <u>เอกสารการสอนชุดวิชากฎหมายอาญา 2: ภาคความผิด</u>, หน่วยที่ 2, ปรับปรุงครั้งที่ 2, พิมพ์ครั้งที่ 14 (นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2561), น.2-59.

ประเด็นที่พิจารณา	การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด	การรับสินบน		ข้อสังเกต
โทษ	**- จำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำและปรับ** - การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา 128 ถือว่าเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม	**จำคุกตั้งแต่ 5 - 20 ปี หรือตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ 100,000 - 400,000 บาท หรือประหารชีวิต**	**จำคุกตั้งแต่ 5 - 20 ปี หรือตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ 100,000 - 400,000 บาท หรือประหารชีวิต**	**หากรับสินบนจะมีโทษสูงสุด คือ "ประหารชีวิต"**
ตัวอย่าง	นาย ก. เจ้าพนักงานของรัฐใช้อำนาจในตำแหน่งโดยชอบว่าจ้างนาย ข. เป็นผู้ก่อสร้างอาคารให้แก่ทางราชการ และมีการทำสัญญาไปเรียบร้อยแล้ว นาย ข. ดีใจที่ได้เป็นผู้รับเหมางานก่อสร้างนั้น จึงนำเงินจำนวนหนึ่งไปมอบให้แก่ นาย ก. โดยนาย ก. ได้รับเงินจำนวนนั้นไว้ **กรณีนี้ นาย ก. ไม่มีความผิดฐานรับสินบนเพราะนาย ก. ไม่ได้รับทรัพย์สินจาก นาย ข. เพื่อกระทำการใดในตำแหน่งและไม่ได้มีการใช้อำนาจหน้าที่ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่นาย ข. แต่นาย ก. จะมีความผิดในเรื่องการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต**	นาย ค. เป็นเจ้าพนักงานของรัฐมีอำนาจหน้าที่พิจารณาที่จะว่าจ้างผู้รับเหมาก่อสร้างเป็นผู้ก่อสร้างอาคารให้แก่ทางราชการ แต่ก่อนทำสัญญา นาย ค. ได้รับเงินจำนวนหนึ่งจากนาย ง. จึงได้เชิญนาย ง. มาทำสัญญาให้ได้เป็นผู้รับเหมาก่อสร้างนั้น **กรณีนี้ นาย ค. จะมีความผิดฐานรับสินบน เพราะนาย ค. รับทรัพย์สินสำหรับตนเองโดยมิชอบและใช้อำนาจหน้าที่เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ นาย ง. เข้าเป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง โดยเห็นแก่ประโยชน์จากทรัพย์สินที่ได้รับมาจาก นาย ง. <u>และยังมีความผิดในเรื่องการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตด้วย</u>**		จากตัวอย่าง จะเห็นได้ว่าความผิดในเรื่องของการรับสินบน มีลักษณะเป็นการรับทรัพย์สินเพื่อแลกกับการที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นจะกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งหน้าที่นั้น ๆ แต่ความผิดในเรื่องของการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้น เมื่อมีการรับทรัพย์สินที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ ก็จะมีความผิดทันที โดยที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นจะใช้หรือไม่ใช้อำนาจหน้าที่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งหรือไม่ก็ตาม

กฎหมายได้กำหนดหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินของเจ้าพนักงานของรัฐไว้ เพื่อให้เจ้าพนักงานของรัฐได้ทราบว่า ในกรณีใดบ้างที่เจ้าพนักงานของรัฐจะรับทรัพย์สินได้ กรณีใดบ้างที่เป็นการรับทรัพย์สินแล้วเป็นการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนหรือเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม หรือในบางกรณีเป็นการเรียกรับสินบน ดังนั้น หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กฎหมายได้กำหนดขึ้นมาข้างต้น ก็เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ราชการของเจ้าพนักงานของรัฐเกิดความโปร่งใสและยึดถือประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งจะทำให้การบริหารราชการแผ่นดินเกิดความเจริญก้าวหน้า สร้างความผาสุกให้กับประชาชนส่วนรวม

ข้อพิจารณาระหว่างการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามความในมาตรา 128 กับการดำเนินการเรี่ยไรและการรับบริจาคของเจ้าพนักงานของรัฐ

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐอีกรูปแบบหนึ่งที่พบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน คือ การดำเนินการเรี่ยไรหรือการรับบริจาคเงินหรือทรัพย์สิน เช่น การนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับมาไปดำเนินการเพื่อประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือเพื่อการสาธารณกุศล เป็นต้น โดยพระราชบัญญัติควบคุมการเรี่ยไร พุทธศักราช 2487 ได้กำหนดความหมายของการเรี่ยไรไว้ว่า “การเรี่ยไร” หมายความรวมถึงการซื้อขาย แลกเปลี่ยน ชดใช้ หรือบริการ ซึ่งมีการแสดงโดยตรง หรือโดยปริยาย ว่ามิใช่เป็นการซื้อขาย แลกเปลี่ยน ชดใช้ หรือบริการธรรมดา แต่เพื่อรวบรวมทรัพย์สินที่ได้มาทั้งหมดหรือบางส่วนไปใช้ในกิจการอย่างหนึ่งนั้นด้วย

ผลจากการดำเนินการเรี่ยไรนำไปสู่การได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐ หากเจ้าพนักงานของรัฐได้ดำเนินการเรี่ยไรตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติควบคุมการเรี่ยไร พุทธศักราช 2487 ซึ่งเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าวที่ได้มาจากการเรี่ยไร ถือเป็นทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ซึ่งเจ้าพนักงานของรัฐสามารถรับเงินหรือทรัพย์สินนั้นได้โดยไม่เป็นการฝ่าฝืนมาตรา 128 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

หากเจ้าพนักงานของรัฐดำเนินการเรี่ยไรที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยวัฒนธรรมการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในสังคมไทยเป็นช่องทางในการแสวงหาประโยชน์ที่มิชอบ ทำให้เกิดความไม่เป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ และนำไปสู่การทุจริตและประพฤติมิชอบ อันก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนโดยทั่วไป ซึ่งการกระทำดังกล่าวถือว่าเป็นการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมที่กำหนดไว้สำหรับเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น อาจถูกดำเนินคดีอาญาข้อหาฉ้อโกงได้ และเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 128 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ด้วย

อีกกรณีหนึ่งของการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐ ก็คือ การรับบริจาคเงินหรือทรัพย์สิน ซึ่งมีประเด็นในการพิจารณาในการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐ ดังนี้

ประการแรก การรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ทางราชการ ซึ่งระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ทางราชการ พ.ศ. 2526 ได้กำหนดหลักเกณฑ์แนวทางการรับเงินหรือทรัพย์สิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาและการตรวจสอบ ให้หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว หากหน่วยงานของรัฐมอบหมายให้เจ้าพนักงานของรัฐกระทำการรับบริจาคเงินหรือทรัพย์สินนั้นไว้ เงินหรือทรัพย์สินดังกล่าวที่ได้มาจากการบริจาคเป็นทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐมิใช่เป็นทรัพย์สินส่วนตัวของเจ้าพนักงานของรัฐ เพียงแต่เจ้าพนักงานของรัฐกระทำการรับเงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับบริจาคมาตามหน้าที่ที่หน่วยงานของรัฐนั้นมอบหมายให้ดำเนินการเพื่อประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐ จึงไม่อยู่ภายใต้บังคับหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐตามมาตรา 128 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

ประการที่สอง การรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้กับเจ้าพนักงานของรัฐเป็นการส่วนตัว ถือเป็นการให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงานของรัฐในอีกลักษณะหนึ่ง ดังนั้น ในการที่จะรับหรือไม่รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดซึ่งได้มาจากการรับบริจาคดังกล่าว เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐตามมาตรา 128 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดและการรับสินบนในต่างประเทศ

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามมาตรา 128 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 และการรับสินบนตามมาตรา 149 แห่งประมวลกฎหมายอาญานั้น ได้กล่าวถึงไว้พอสมควรแล้ว เนื้อหาในส่วนนี้จึงขอกล่าวถึงเฉพาะกฎหมายการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) Kim Young - ran Law (กฎหมาย คิม ยองรัน) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2559 และกฎหมายการรับสินบนของประเทศสหราชอาณาจักร ซึ่งได้ตรากฎหมาย THE BRIBERY ACT 2010 (พระราชบัญญัติการรับสินบน พ.ศ. 2553) มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2554

กฎหมายการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้)

กฎหมายต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่นที่เกี่ยวกับการห้ามการเรียกรับผลประโยชน์และการรับเงินหรือสิ่งของมีค่าทั้งหลายของเจ้าหน้าที่รัฐในสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) นับเป็นกฎหมายอีกฉบับหนึ่งที่มีเจตนารมณ์สำคัญเพื่อป้องกันการทุจริตคอร์รัปชั่นของประเทศ

เมื่อพิจารณาเนื้อหาสาระและบทบัญญัติสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ พบว่ามีวัตถุประสงค์ เพื่อมุ่งให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหรือธรรมเนียมปฏิบัติในสังคมที่ไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยมีเป้าหมายบังคับใช้แก่หน่วยงานภาครัฐ จำนวนประมาณ 40,000 แห่ง ครอบคลุมผู้เกี่ยวข้องทั้งหลาย อาทิ เจ้าหน้าที่รัฐ บุคลากรทางการศึกษา และสื่อมวลชนทุกแขนง เป็นต้น รวมประมาณ 2.4 ล้านคน บัญญัติข้อห้ามมิให้เรียกรับผลประโยชน์รวมถึงการร้องขอในลักษณะต่าง ๆ โดยมิชอบ ทั้งนี้มีรายละเอียดปลีกย่อยที่ต้องยึดถือและปฏิบัติอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐทุกภาคส่วนทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

การห้ามเรียกรับผลประโยชน์และการรับสิ่งของมีค่าทั้งหลาย เรียกว่า Kim Young - ran Law หรือ “กฎหมาย คิม ยองรัน” หมายถึง กฎหมายที่มีบทบัญญัติในลักษณะเป็นข้อห้ามและแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อควบคุมมิให้เจ้าหน้าที่รัฐ บุคลากรทางการศึกษา (ครู อาจารย์) รวมถึงบรรดาสื่อมวลชนทุกแขนง กระทำการร้องขอหรือเรียกรับผลประโยชน์ทั้งทางตรงหรือทางอ้อมโดยมิชอบ โดยมีบทลงโทษที่ครอบคลุมการกระทำความผิดหลายฐาน ทั้งเจ้าหน้าที่รัฐ บุคลากรทางการศึกษา สื่อมวลชนไปจนกระทั่งบุคคลภายนอกที่มีการกระทำความผิดในลักษณะเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่รัฐ

หน่วยงานที่ถูกบังคับใช้ ได้แก่ องค์กรส่วนกลาง องค์กรปกครองท้องถิ่น หน่วยงานราชการทั่วไป องค์กรสาธารณะ โรงเรียนแต่ละระดับ โรงเรียนเอกชน และสื่อมวลชน

การห้ามให้หรือรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

1) กรณีให้หรือรับสิ่งของมีค่าจำนวนเกินกว่า 1 ล้านวอน (ประมาณ 3 หมื่นบาท) ต่อครั้ง หรือจำนวนเกินกว่า 3 ล้านวอน (ประมาณ 9 หมื่นบาท) ต่อปี

2) กรณีให้หรือรับเงินจำนวนไม่เกิน 1 ล้านวอน (ประมาณ 3 หมื่นบาท) ต่อครั้งอันเกี่ยวข้องกับงานราชการ

3) กรณีคู่สมรสของเจ้าหน้าที่รัฐให้หรือรับสิ่งของมีค่า

4) กรณีการรับค่าตอบแทนจากภารกิจภายนอกเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด

การให้หรือรับสิ่งของมีค่ามีข้อยกเว้นให้สามารถกระทำได้มี 8 ประการ คือ

1) มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการปลอบขวัญ ให้กำลังใจ ให้รางวัลหรืออื่น ๆ แก่ข้าราชการชั้นผู้น้อย

2) มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้การปฏิบัติราชการเป็นไปอย่างราบรื่น เรียบร้อยตามรูปแบบระเบียบปฏิบัติและพิธีการในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด

3) อยู่ในขอบเขตของอำนาจที่สามารถกระทำได้อย่างถูกต้อง

4) เป็นการให้แก่ญาติพี่น้องของตนเอง

5) เป็นการให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐผู้ซึ่งประสบเคราะห์กรรม ประสบภัยพิบัติ ป่วยเป็นโรคภัยไข้เจ็บหรือตกอยู่ในภาวะยากลำบากแสนสาหัส หรืออื่น ๆ ทั้งเป็นการให้ในระยะสั้นหรือระยะยาว หรือเป็นการให้อย่างต่อเนื่องตามข้อกำหนดขององค์กร ตามระเบียบปฏิบัติ หรือตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด

6) เป็นการใช้สำหรับภารกิจในทางราชการตามปกติทั่วไปที่ยึดถือปฏิบัติแบบเดียวกัน เช่น ค่ายานพาหนะ ค่าที่พัก ค่าอาหาร เป็นต้น

7) เป็นการแจกจ่ายแก่คนทั่วไปที่มิใช่เป็นการเฉพาะราย เช่น สิ่งของที่ระลึกหรือสิ่งของเพื่อการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

8) รูปแบบอื่นตามระเบียบหรือตามที่กฎหมายกำหนดไว้ หรือตามธรรมเนียมทางสังคมที่สามารถกระทำได้

เมื่อรับทราบถึงข้อยกเว้นให้สามารถกระทำได้สำหรับการให้หรือรับสิ่งของมีค่า ทั้ง 8 ประการดังกล่าวแล้วโดยเฉพาะเมื่อพิจารณาตาม ข้อ 2) ซึ่งมีวัตถุประสงค์สำหรับใช้ในเรื่องของการปฏิบัติราชการให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและราบรื่นแล้วนั้น พบว่า มีข้อกำหนดรายละเอียดอันจำเป็นต้องยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดด้วย ดังนี้

ค่าอาหาร ไม่เกิน 3 หมื่นวอน (ประมาณ 900 บาท) เช่น อาหาร ของว่าง (ชา กาแฟ หรือขนม) เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และเครื่องดื่มประเภทอื่น ๆ เป็นต้น

ค่าของขวัญ ไม่เกิน 5 หมื่นวอน (ประมาณ 1,500 บาท) สิ่งของมีค่าทั้งหมดทั้งปวง ยกเว้นค่าอาหารและภาษีสังคม (รายจ่ายต่าง ๆ เพื่อการเข้าสังคม)

ภาษีสังคม ไม่เกิน 1 แสนวอน (ประมาณ 3,000 บาท) เงินช่วยเหลือในลักษณะต่าง ๆ รวมทั้งพวงหรีด ช่อดอกไม้ เป็นต้น

ข้อกำหนดของกฎหมายดังกล่าวนี้อาจเรียกอีกอย่างหนึ่งตามจำนวน คือ 3/5/10 โดย

3 หมายถึง การจัดเลี้ยงอาหารต้องไม่เกินรายละ 3 หมื่นวอน

5 หมายถึง การให้หรือรับของขวัญหรือของมีค่าทั้งปวงต้องไม่เกินมูลค่า 5 หมื่นวอน

10 หมายถึง การจ่ายภาษีสังคม ไม่ว่าจะเป็นงานแต่งงาน งานศพ มอบให้ได้ไม่เกินรายละ 1 แสนวอน

นั่นหมายความว่า เจ้าหน้าที่รัฐรวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องยึดถือปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายดังกล่าวอย่างเคร่งครัด

บทกำหนดโทษ

โทษปรับ

เจ้าหน้าที่รัฐให้หรือรับสิ่งของมีค่าจำนวนไม่เกิน 1 ล้านวอน ไม่ว่าจะเกี่ยวข้องกับงานราชการหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษปรับไม่ต่ำกว่า 2 เท่า แต่ไม่เกิน 5 เท่าของมูลค่าทรัพย์สินนั้น

เจ้าหน้าที่รัฐรับค่าตอบแทนจากการปฏิบัติหน้าที่ภายนอกเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด เช่น การได้รับเชิญเป็นวิทยากร และอื่น ๆ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 5 ล้านวอน (ประมาณ 1.5 แสนบาท)

โทษจำคุก

เจ้าหน้าที่รัฐให้หรือรับสิ่งของมีค่า เกินกว่า 1 ล้านวอนต่อครั้ง หรือเกินกว่า 3 ล้านวอนต่อปี อันมีความเกี่ยวเนื่องกับงานราชการ [11]

การรายงานการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ตนได้รับ

1) เจ้าพนักงานของรัฐมีหน้าที่รายงานต่อผู้บังคับบัญชาสูงสุด หากมีคนให้หรือเสนอจะให้เงินหรือสิ่งของใด ๆ ที่กฎหมายกำหนดห้ามรับ (เป็นของต้องห้าม) รวมถึงกรณีที่คู่สมรสของตัวเองได้รับด้วย ถ้ารับมาแล้วก็ต้องคืน หรือถ้าเป็นกรณีที่คู่สมรสรับมาก็ต้องบอกให้คู่สมรสคืน เว้นแต่ กรณีที่เป็นสิ่งของที่อาจเน่าเสียได้ ไม่รู้ว่าผู้ใดให้ หรือไม่สามารถส่งคืนแก่ให้ได้ ให้ส่งมอบต่อผู้บังคับบัญชาสูงสุดแทน ทั้งนี้ “การได้รับ” ให้รวมถึงกรณีที่ยังไม่ได้รับจริง ๆ แต่มีคนแสดงเจตนาว่าจะให้หรือสัญญาว่าจะให้ด้วย

2) เมื่อผู้บังคับบัญชาสูงสุดได้รับรายงานมาแล้ว ต้องพิจารณา หากเห็นว่าเป็นของต้องห้ามก็ให้ส่งคืนหรือปฏิเสธไม่รับ และหากจำเป็นต้องมีการสอบสวน ให้แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาทราบว่ามีเจ้าพนักงานของรัฐหรือคู่สมรสของเจ้าพนักงานของรัฐรับของต้องห้าม ก็ต้องส่งเรื่องให้มีการสอบสวน

3) เจ้าพนักงานของรัฐอาจทำการรายงานหรือส่งคืนของตามที่กำหนดไปยังหน่วยงานกำกับดูแล คณะกรรมการตรวจสอบและสอบสวน หรือคณะกรรมการปราบปรามการทุจริตและสิทธิมนุษยชนแทนก็ได้

4) ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ต้องเรียกให้คู่สมรสของเจ้าพนักงานของรัฐคืนของที่ต้องห้ามรับไว้ให้แก่ผู้ให้ด้วย หากคู่สมรสไม่ยอมคืน

ประเด็นที่พิจารณา	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 128	Kim Young - ran Law (กฎหมาย คิม ยองรัน)	ข้อสังเกต
ผู้อยู่ภายใต้บังคับ	**เจ้าพนักงานของรัฐ**	**เจ้าหน้าที่รัฐ** (องค์กรส่วนกลาง องค์กรปกครองท้องถิ่น หน่วยงานราชการทั่วไป องค์กรสาธารณะ) **บุคลากรทางการศึกษา** (โรงเรียนทุกระดับ โรงเรียนเอกชน) **สื่อมวลชน**	**มาตรา 128** ใช้บังคับเฉพาะเจ้าพนักงานของรัฐ

[11] สมใจ ทองกุล, มิติใหม่กฎหมายต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่นในสาธารณรัฐเกาหลี, สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

ประเด็นที่พิจารณา	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 128	Kim Young - ran Law (กฎหมาย คิม ยองรัน)	ข้อสังเกต
โทษ	**- จำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำและปรับ** - การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา 128 ถือว่าเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม	**โทษปรับ** - ปรับไม่ต่ำกว่า 2 เท่า แต่ไม่เกิน 5 เท่าของมูลค่าทรัพย์สินนั้น - ปรับไม่เกิน 5 ล้านวอน (ประมาณ 1.5 แสนบาท) **โทษจำคุก** กรณีเจ้าหน้าที่รัฐให้หรือรับสิ่งของมีค่าเกินกว่า 1 ล้านวอน ต่อครั้ง หรือเกินกว่า 3 ล้านวอน ต่อปี อันมีความเกี่ยวเนื่องกับงานราชการ	

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามความในมาตรา 128 กับการเรียกรับสินบนตามประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายการรับสินบนของประเทศสหราชอาณาจักร

[12] พระราชบัญญัติการรับสินบน พ.ศ. 2553 (THE BRIBERY ACT 2010) ของประเทศสหราชอาณาจักรถือได้ว่าเป็นกฎหมายที่มีความล้ำหน้าและมีความพยายามในการจำกัดพฤติกรรมการให้และรับสินบนให้หมดไป กฎหมายฉบับนี้ ไม่เพียงแต่ครอบคลุมเรื่องการรับและให้สินบนในกรณีทั่วไป เช่น การค้า อาชีพหรือแม้แต่นักกีฬา แต่ยังครอบคลุมถึงการรับและให้สินบนของเจ้าหน้าที่รัฐจากต่างประเทศหรืออาณาเขตอื่น ซึ่งสาระสำคัญของพระราชบัญญัติฯ มีดังนี้

มาตรา 1 กำหนดให้บุคคลมีความผิดใน 2 กรณี ได้แก่

กรณีที่ 1 บุคคลหนึ่ง (นาย ก) เป็นคนเสนอสัญญาหรือให้เงินหรือผลประโยชน์แก่บุคคลอีกบุคคลหนึ่ง (นาย ข) และบุคคลผู้นั้น (นาย ก) มีเจตนาที่จะให้ผลประโยชน์นั้นเป็นการชักจูงหรือโน้มน้าวให้บุคคลอีกคนหนึ่งนั้น

[12] ณัฏฐณิชา เลอฟิลิแบร์ต, พระราชบัญญัติการรับสินบน พ.ศ. 2553 (สหราชอาณาจักร), สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. http://web.krisdika.go.th/data/outsitedata/outsite21/file/7Feb55/bribe.pdf

(นาย ข) ปฏิบัติหน้าที่หรือกระทำกิจกรรมที่ไม่เหมาะสม หรือให้รางวัลสำหรับการปฏิบัติหน้าที่หรือกระทำกิจกรรมที่ไม่เหมาะสม ทั้งนี้ ไม่ว่าบุคคลที่ได้รับการเสนอสัญญาหรือให้ผลประโยชน์จะเป็นบุคคลเดียวกับบุคคลที่จะปฏิบัติหน้าที่ หรือกระทำกิจกรรมนั้นหรือไม่ก็ตาม

กรณีที่ 2 บุคคลหนึ่ง (นาย ก) เป็นคนเสนอสัญญาหรือให้เงินหรือผลประโยชน์แก่อีกบุคคลหนึ่ง (นาย ข) และรู้หรือเชื่อว่าการตอบรับผลประโยชน์จะทำให้เกิดการปฏิบัติหน้าที่หรือกระทำกิจกรรมที่ไม่เหมาะสม ทั้งนี้ ไม่ว่าผลประโยชน์ที่ได้รับการเสนอสัญญาหรือให้จะมาจากบุคคลนั้นโดยตรงหรือมาจากบุคคลที่สามก็ตาม

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการรับสินบนฯ ฉบับนี้ ยังได้กำหนดให้ผู้ที่เรียกร้องและตกลงที่จะรับเงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะปฏิบัติหน้าที่หรือกระทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องอย่างไม่เหมาะสม (ไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นคนปฏิบัติหน้าที่เองหรือมีบุคคลที่สามเป็นผู้ปฏิบัติให้ก็ตาม) ให้มีความผิดด้วย ซึ่งจะสังเกตเห็นได้ว่าไม่ว่าจะเป็นผู้เสนอให้มีการติดสินบนหรือผู้ที่รับสินบนย่อมตกเป็นผู้ต้องหาภายใต้พระราชบัญญัติการรับสินบนฯ ฉบับนี้

สำหรับหน้าที่หรือกิจกรรมที่อยู่ภายใต้ขอบเขตของพระราชบัญญัติการรับสินบนฯ ฉบับนี้ ได้แก่ หน้าที่หรือกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดต่อไปนี้

(ก) มีลักษณะเป็นกิจกรรมของรัฐ

(ข) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ

(ค) เป็นกิจกรรมที่กระทำในระหว่างการจ้างงาน หรือ

(ง) เป็นกิจกรรมที่กระทำโดยหรือกระทำแทนองค์กร (ไม่ว่าจะเป็นในรูปของบริษัทหรือไม่ก็ตาม)

และหน้าที่หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องนั้นจะต้องเป็นหน้าที่หรือกิจกรรมที่

(ก) บุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่หรือกระทำกิจกรรมนั้นได้รับการคาดหวังให้กระทำโดยสุจริต

(ข) บุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่หรือกระทำกิจกรรมนั้นได้รับการคาดหวังให้กระทำโดยไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือ

(ค) บุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่หรือกระทำกิจกรรมนั้นได้รับความไว้วางใจให้ปฏิบัติหน้าที่นั้น

นอกจากนี้ มาตรา 3 (6) ยังกำหนดว่า หน้าที่หรือกิจกรรมที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายฉบับนี้ไม่จำต้องมีความเชื่อมโยงกับสหราชอาณาจักร และอาจเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นภายนอกสหราชอาณาจักรก็ได้ และคำว่า “ธุรกิจ” มีการกำหนดนิยามในมาตรา 3 (7) ให้หมายรวมถึงการค้าหรืออาชีพด้วย

กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หากรับหรือติดสินบนก็อาจจะตกอยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย โดยมาตรา 6 (5) กำหนดนิยามของคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ” ไว้ดังนี้ บุคคลผู้มีตำแหน่งทางนิติบัญญัติ ปกครอง หรือตุลาการ ไม่ว่าตำแหน่งนั้นจะได้มาจากการแต่งตั้ง หรือ

การเลือกตั้ง โดยเป็นบุคคลที่อยู่ในหรือนอกสหราชอาณาจักร และปฏิบัติหน้าที่เพื่อหรือเป็นตัวแทนของประเทศหรืออาณาเขตนอกสหราชอาณาจักร (หรือส่วนหนึ่งของประเทศหรืออาณาเขตดังกล่าว) หรือปฏิบัติหน้าที่เพื่อองค์กรของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจของประเทศหรืออาณาเขตนั้น (หรือส่วนหนึ่งของประเทศหรืออาณาเขตดังกล่าว) หรือเป็นเจ้าหน้าที่องค์การระหว่างประเทศ

สำหรับบุคคลที่จะมีความผิดภายใต้พระราชบัญญัติในกรณีให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศนั้น จะเป็นไปตามมาตรา 6 (1) กำหนดว่า ผู้ใดให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศมีความผิด หากผู้นั้นมีเจตนาเพื่อที่จะมีอำนาจเหนือเจ้าหน้าที่ของรัฐในการกระทำนั้น ๆ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการกระทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐและเพื่อให้ได้มาหรือรักษาไว้ซึ่งธุรกิจหรือผลประโยชน์ในการทำธุรกิจ มาตรา 6 (3) กำหนดกรณีที่ถือเป็นการให้สินบนว่า ผู้ให้ข้อเสนอสัญญาหรือให้เงินหรือผลประโยชน์อื่นแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นร้องขอให้ความยินยอมทำความตกลงด้วยหรือยอมรับโดยนิ่งเฉย และเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นไม่ได้รับอนุญาตหรือกำหนดโดยกฎหมายลายลักษณ์อักษรให้สามารถมีอำนาจเหนือได้โดยการรับข้อเสนอสัญญาหรือของขวัญในการกระทำหน้าที่นั้น ๆ ในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ สำหรับคำว่า “มีอำนาจเหนือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นในการกระทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ” มาตรา 6 (4) ได้กำหนดให้หมายความรวมถึงการไม่กระทำการใด ๆ และการใช้ตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นหรือแม้แต่การไม่ใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น

ประเด็นที่พิจารณา	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 128	ประมวลกฎหมายอาญา	THE BRIBERY ACT 2010 (พระราชบัญญัติการรับสินบน พ.ศ. 2553)	ข้อสังเกต
ผู้อยู่ภายใต้บังคับ	**เจ้าพนักงานของรัฐ**	**ผู้ให้สินบน :** บุคคลทุกคน (ผู้ใด) (มาตรา 144 มาตรา 167) **คนกลางเรียกสินบน :** บุคคลทุกคน (ผู้ใด) (มาตรา 143) **ผู้รับสินบน :** เจ้าพนักงานสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล (มาตรา 149) เจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ หรือพนักงานสอบสวน (มาตรา 201)	**บุคคลทุกคน** (ตามที่กฎหมายบัญญัติ)	**มาตรา 128** ใช้บังคับเฉพาะเจ้าพนักงานของรัฐ ทั้งนี้ การรับทรัพย์สินหรือประโยนชน์อื่นใดตามมาตรา 128 อาจยังไม่เป็นการรับสินบน อย่างไรก็ตาม หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐมีการกระทำครบองค์ประกอบความผิดของการรับสินบน ต้องรับโทษตามประมวลกฎหมายอาญา ตามมาตรา 149 หรือมาตรา 201 แล้วแต่กรณี

ประเด็นที่พิจารณา	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 128	ประมวลกฎหมายอาญา	THE BRIBERY ACT 2010 (พระราชบัญญัติการรับสินบน พ.ศ. 2553)	ข้อสังเกต
				ประมวลกฎหมายอาญา ใช้บังคับบุคคล 3 กลุ่ม คือ - **ผู้ให้สินบน** (มาตรา 144, 167) หมายถึง [13] บุคคลทุกคน (ผู้ใด) ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ เจ้าพนักงาน โดยผู้ที่จะให้นั้นต้องรู้ด้วยว่า ผู้ที่ตนจะให้สินบนนั้นเป็นเจ้าพนักงาน เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำ อันมิชอบด้วยหน้าที่ - **คนกลางเรียกสินบน** (มาตรา 143) หมายถึง [14] บุคคลทุกคน (ผู้ใด) เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ (เพียงเรียกก็ผิดสำเร็จ) สำหรับตนเองหรือผู้อื่น (ผู้อื่นนั้นจะเป็นใครก็ได้ และขณะเรียกจะตั้งใจเอาไปให้ผู้อื่นจริงหรือไม่ไม่สำคัญ) เป็นการตอบแทนในการที่จะจูงใจหรือได้จูงใจเจ้าพนักงานกระทำการหรือไม่กระทำการในหน้าที่

[13] เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, กฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 1, หน้า 131-132. ; narrate by iviint... , http://iviintzaa.blogspot.com/2010/09/2-144.html

[14] เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, กฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 1, หน้า 124. ; narrate by iviint... , http://iviintzaa.blogspot.com/2010/09/2-143.html

ประเด็นที่พิจารณา	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 128	ประมวลกฎหมายอาญา	THE BRIBERY ACT 2010 (พระราชบัญญัติการรับสินบน พ.ศ. 2553)	ข้อสังเกต
				- ผู้รับสินบน (มาตรา 149, 201) หมายถึง [15] เจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล (กรณี มาตรา 201 คือ เจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ หรือพนักงานสอบสวน) เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเอง หรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ โดยเจตนา (ประสงค์ต่อผล หรือเล็งเห็นผล) เป็นเพียงเจตนาธรรมดา ไม่จำต้องมีเจตนาทุจริต ในส่วนของกฎหมาย **THE BRIBERY ACT 2010** ใช้บังคับกับบุคคลไม่ว่าจะอยู่ในภาครัฐหรือไม่ก็ตาม และมีผลบังคับใช้กับกิจกรรมทุกประเภท

[15] เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, กฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 1, หน้า 174-175. ; wichian.law. , https://wichianlaw.blogspot.com/2017/03/149.html

ประเด็นที่พิจารณา	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 128	ประมวลกฎหมายอาญา	THE BRIBERY ACT 2010 (พระราชบัญญัติการรับสินบน พ.ศ. 2553)	ข้อสังเกต
โทษ	**- จำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำและปรับ** - การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา 128 ถือว่าเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม		**มาตรา 11 (1)** กำหนดว่า ผู้ที่กระทำผิดมาตรา 1 มาตรา 2 หรือ มาตรา 6 - หากเป็นความผิดเล็กน้อย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 12 เดือน หรือปรับไม่เกินที่กฎหมายลายลักษณ์อักษรกำหนดหรือทั้งจำทั้งปรับ - หากเป็นคดีอุกฉกรรจ์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือโทษปรับหรือทั้งจำทั้งปรับ ทั้งนี้ ศาลจะพิจารณาเป็นรายกรณีไป	กฎหมายทั้ง 3 ฉบับ นี้กำหนดบทลงโทษไว้ในลักษณะเดียวกัน คือ โทษทางอาญา ทั้งนี้ หากเป็นกฎหมายในเรื่องรับสินบนของประเทศไทย มาตรา 149 และมาตรา 201 กำหนดโทษไว้สูงสุด คือ ประหารชีวิต

บทที่ 5

บทสรุป

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 128 นั้น มุ่งหวังที่จะควบคุมพฤติกรรม "เจ้าพนักงานของรัฐ" ในการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ในขณะที่ยังเป็นเจ้าพนักงานของรัฐหรือพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้วยังไม่ถึงสองปี ซึ่งในบางครั้งอาจต้องตกอยู่ในสถานการณ์ในกรณีที่มีผู้ให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าจะเป็นโอกาส "เทศกาล วันสำคัญ การแสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ" หรือ "การให้ที่ถือปฏิบัติกันในสังคม" อันอาจเป็นเหตุปัจจัยหรือมีอิทธิพลให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นไว้ปฏิบัติหน้าที่หรือดำเนินการในการใช้ดุลพินิจหรือวินิจฉัย หรือสั่งการ ตลอดจนการอนุมัติ อนุญาต ตามอำนาจหน้าที่ ซึ่งอาจเกิดความเอนเอียงความไม่เป็นธรรมไม่เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างแท้จริง จนอาจนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชัน ส่งผลกระทบต่อส่วนรวมเกิดความเสียหายทั้งในด้านงบประมาณ ระบบการบริหาร ความเชื่อมั่น ตลอดจนภาพลักษณ์ของประเทศ

จากที่กล่าวมาตั้งแต่ บทที่ 1 จนถึงบทนี้ นำมาสู่ข้อสรุปได้ว่า หลักการสำคัญที่ "เจ้าพนักงานของรัฐ" และ "ผู้ที่พ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐยังไม่ถึงสองปี" ควรรู้และยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติในการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

1. ข้อห้าม

2. ข้อยกเว้น

3. รับโดยไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์

4. บทกำหนดโทษ

1. "ข้อห้าม"		
ห้ามใคร ?	:	เจ้าพนักงานของรัฐทุกตำแหน่ง และผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปี
ห้ามทำอะไร ?	:	รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้
ห้ามเมื่อไหร่ ?	:	ขณะเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ และพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปี

2. "ข้อยกเว้น" ยกเว้นอะไร ?	:	- การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย - การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติที่ให้ตามประเพณีหรือตามธรรมจรรยาตามฐานานุรูป - การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช กำหนด คือ 1) การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใดซึ่งมิใช่ญาติที่มีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคลแต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาท 2) การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป
3. "รับโดยไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์" จะรับโดยไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ได้ ต่อเมื่อ	:	- ต้องเป็นกรณีที่ เจ้าพนักงานของรัฐได้รับมาโดยมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรีมิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล
สิ่งที่ต้องกระทำเมื่อรับมาแล้ว	:	- เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น**ต้องแจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริง**เกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้น ต่อหัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานอื่นของรัฐ สถาบัน หรือองค์กรที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัด **ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสิ่งนั้นไว้** เพื่อให้วินิจฉัยว่า มีเหตุผลมีความจำเป็นความเหมาะสม และสมควรที่จะให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดนั้นไว้เป็นสิทธิของตนหรือไม่

	- ในกรณีที่หัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานอื่นของรัฐ สถาบัน หรือองค์กรที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัด มีคำสั่งว่าไม่สมควรรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าว ก็ให้คืนทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นแก่ผู้ให้โดยทันที ในกรณีที่ไม่สามารถคืนให้ได้ ให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าวให้เป็นสิทธิของหน่วยงานที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยเร็ว - **เมื่อได้ดำเนินการตามข้างต้นแล้ว ให้ถือว่าเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นไม่เคยได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด**
4. “บทกำหนดโทษ”	: - ฝ่าฝืนมาตรา 128 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 169) - ฝ่าฝืนบทบัญญัติในหมวดนี้ให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม (มาตรา 129)

สื่อประชาสัมพันธ์ "การรับทรัพย์หรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าพนักงานของรัฐ" ตามมาตรา 128

กระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงที่อยู่ในอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช.

การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 128
ถือว่าเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม
คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการไต่สวนข้อเท็จจริง โดยมีกระบวนการ ดังนี้

กรณีศึกษาเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

การรับของที่ระลึกหลังจากลาออกจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ
หนังสือตอบข้อหารือ ที่ ปช 0003/0031
ลงวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561

เจ้าพนักงานของรัฐ ลาออกจากราชการเพื่อรับตำแหน่งกรรมการหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่ง ได้เข้าร่วมงานแสดงมุทิตาจิตแด่ผู้ลาออกจากราชการและผู้เกษียณอายุราชการ ประจำปี 2560 และรับเข็มกลัดทองคำที่จัดทำโดยกองทุนสวัสดิการของหน่วยงาน มีมูลค่าประมาณ 12,840 บาท เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น จะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าวได้หรือไม่

การรับเข็มกลัดทองคำที่จัดทำโดยกองทุนสวัสดิการภายในหน่วยงาน เป็นการรับที่ชอบด้วยข้อบังคับคณะกรรมการสวัสดิการภายในสำนักงานว่าด้วยการมอบของที่ระลึกให้แก่สมาชิกกรณีออกจากราชการ พ.ศ. 2559 ข้อ 3 (2) ที่ให้อำนาจแก่กองทุนสวัสดิการสามารถมอบของที่ระลึกให้แก่สมาชิกที่ออกจากราชการซึ่งมีอายุราชการตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป ได้ไม่เกินรายละ 15,000 บาท

ดังนั้น การรับเข็มกลัดทองคำดังกล่าวจึงถือว่าเป็นการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย **อันเป็นข้อยกเว้นให้เจ้าพนักงานของรัฐสามารถรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดได้** ตามมาตรา 128 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

การเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากผู้รับจ้าง
ศาลอุทธรณ์ภาค 5
คดีหมายเลขดำที่ อ.1131/2560
คดีหมายเลขแดงที่ 695/2561

นาย ก. ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ มีอำนาจในการซื้อ การจ้าง การควบคุมงาน การดำเนินการอื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด ได้ว่าจ้างการไฟฟ้าซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ ดำเนินการติดตั้งและปรับปรุงไฟฟ้าของสำนักงาน วงเงินงบประมาณ 1,478,167.55 บาท จากนั้นการไฟฟ้าทำสัญญาว่าจ้างช่วงให้ บริษัท ท. ดำเนินการติดตั้งและปรับปรุงไฟฟ้าของสำนักงาน วงเงินงบประมาณ 1,478,167.55 บาท

นาย ก. ปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตเรียกรับเงิน จำนวน 20,000 บาท จากบริษัท ท. ซึ่งอ้างว่ามีความจำเป็นต้องใช้เงินเนื่องจากใกล้เปิดภาคการศึกษาของบุตรสาว โดยสั่งให้โอนเงินเข้าบัญชีของบุตรสาว ต่อมา นาย ก. ได้เรียกรับเงินอีกจำนวน 40,000 บาท บอกว่าจะเดินทางไปศึกษาดูงานที่ต่างประเทศยังไม่มีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง โดยให้นำเงินไปมอบให้ที่สวนอาหารแห่งหนึ่ง จากข้อเท็จจริงปรากฏว่า บริษัท ท. ไม่ยินดีที่จะมอบเงินให้กับ นาย ก. แต่เพราะเกรงว่างานที่ดำเนินอยู่จะเกิดปัญหา เพราะขณะที่มอบเงินให้ นาย ก. นั้น บริษัทยังดำเนินงานไม่แล้วเสร็จ

ศาลอุทธรณ์ พิพากษาว่า การที่ นาย ก. เรียกรับเงินจากบริษัท ท. 2 ครั้ง อันเป็นการกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ และ<u>เป็นความผิดฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลนอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย</u>

อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149 มาตรา 151 และ<u>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 103 วรรคหนึ่ง มาตรา 122 วรรคหนึ่ง</u> (กฎหมายฉบับปัจจุบัน คือ มาตรา 128 มาตรา 169)

การกระทำของ นาย ก. เป็นความผิดหลายกรรมต่างกันลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 ฐานเป็นเจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต ให้จำคุก 5 ปี ฐานเป็นเจ้าพนักงานเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149 กับเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลนอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันควรได้ตามกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 122 วรรคหนึ่ง เป็นกรรมเดียวกันเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 ให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 149 ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักสุด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 ให้จำคุกกระทงละ 5 ปี รวมสองกระทงจำคุก 10 ปี ทางนำสืบของ นาย ก. ในความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริตเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาอยู่บ้าง มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้หนึ่งในสาม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 คงจำคุก 3 ปี 4 เดือน

ให้ลงโทษจำคุก นาย ก. 13 ปี 4 เดือน

เรียกรับส่วนแบ่งจากเงินโบนัส
ศาลอุทธรณ์
คดีหมายเลขดำที่ อท.240/2561
คดีหมายเลขแดงที่ 9849/2561

นาย ม. ตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่ง มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย รับผิดชอบการบริหารราชการ ตลอดจนมีอำนาจอนุมัติจ่ายเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ ได้อนุมัติเบิกจ่ายเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 เป็นเงินจำนวน 1,151,172 บาท เพื่อจ่ายให้แก่บุคลากรที่มีสิทธิ์ได้รับเงินดังกล่าว รวม 28 คน

นาย ม. ได้เรียกส่วนแบ่งเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษจากบุคลากรที่มีสิทธิ์รับเงินร้อยละสิบซึ่งหากตกลงยินยอมก็จะลงนามในเช็ค ผู้มีสิทธิ์ได้รับเงินเกรงว่าจะไม่ได้รับเงินหรือได้รับเงินดังกล่าวล่าช้าและอาจถูกกลั่นแกล้งในการปฏิบัติงาน จำต้องยอมตกลงจ่ายเงินให้แก่ นาย ม. รวมเป็นเงิน 105,218.75 บาท จากนั้น นาย ม. จึงลงนามในเช็คและโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารขอผู้มีสิทธิ์รับเงิน

ศาลอุทธรณ์พิพากษาว่า การกระทำของ นาย ม. เป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบลและผู้มีสิทธิ์ได้รับเงิน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต และเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลนอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 103 วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา 122 วรรคหนึ่ง (กฎหมายฉบับปัจจุบัน คือ มาตรา 128 มาตรา 169) การกระทำของ นาย ม. เป็นความผิดกรรมเดียว ผิดกฎหมายหลายบท ลงโทษฐานเป็นเจ้าพนักงานเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินสำหรับตนเองโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักสุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 จำคุก 5 ปี ทางนำสืบของ นาย ม. เป็นประโยชน์แก่การพิจารณามีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 หนึ่งในสาม

คงจำคุก 3 ปี 4 เดือน

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคร่วมรัฐบาล รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ควรได้ตามกฎหมาย
ข่าวการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช.
วันพฤหัสบดีที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2554

ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวน เพื่อดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง เรื่องกล่าวหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคร่วมรัฐบาล รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะอนุกรรมการไต่สวนแล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้ดังนี้

กรณีกล่าวหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จับรางวัลในการจัดงานปีใหม่ได้ทรัพย์สินมีมูลค่าเกินกว่า 3,000 บาท ฟังได้ว่าในการจัดงานปีใหม่ เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2552 ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มิใช่เป็นการจัดงานของพรรค เนื่องจากกรรมการบริหารของพรรคมิได้มีการประชุมมีมติหรือเห็นชอบในเรื่องดังกล่าว แต่เป็นกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และเจ้าหน้าที่ของพรรคได้จัดงานเลี้ยงสังสรรค์กันเอง โดยได้เชิญเจ้าหน้าที่ของพรรคและผู้ที่รู้จักคุ้นเคยไปร่วมงานด้วย เพื่อเป็นการขอบคุณที่เคยช่วยงานและกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งในวันดังกล่าวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นสมาชิกพรรค และผู้ที่เข้าร่วมงานได้นำรางวัลหรือของขวัญมาร่วมจับรางวัลด้วย โดยผู้ที่มาร่วมงานจะลงชื่อไว้และได้มีการนำรายชื่อนั้นไปคละกันเพื่อจับสลากรางวัล ซึ่งได้มีการทยอยจับสลากรางวัลไปเรื่อย ๆ เช่น เสื้อแจ๊กเก็ต เป็นต้น ในระหว่างงานเลี้ยงดังกล่าวได้มีการประกาศว่าจะมีการให้รางวัลแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่เคยขาดการประชุมสภาเลย ซึ่งจากการไต่สวนได้ความว่ามีการมอบกุญแจรถยนต์เป็นของขวัญในวันดังกล่าวแต่มิใช่เป็นกุญแจรถยนต์ของจริง เป็นเพียงรูปกุญแจที่ทำจากกระดาษหรือโฟมเท่านั้น และไม่ได้มีการมอบรถยนต์หรือของขวัญใด ๆ เป็นรางวัล เนื่องจากมีการทักท้วงว่าของรางวัลมีมูลค่าเกินกว่า 3,000 บาท อาจเข้าข่ายเป็นการต้องห้ามตามกฎหมาย จึงมีการยกเลิกการให้รางวัลดังกล่าว ประกอบกับรางวัลที่มีการประกาศจะให้นั้นยังมิได้มีการจัดซื้อมาหรือมีอยู่ในลักษณะที่พร้อมจะให้ได้ในขณะนั้น และจากการตรวจสอบไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดได้ครอบครองรถยนต์ตามที่ระบุว่าเป็นของรางวัลตามคำกล่าวหาแต่อย่างใด

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่า จากการไต่สวนไม่ปรากฏพยานหลักฐานว่า การจับสลากรางวัลของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันงานปีใหม่ เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2552 มีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2543 ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 103 ข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้ข้อกล่าวหาตกไป

เจ้าพนักงานของรัฐรับทรัพย์สินมูลค่าเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด
ข่าวการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช.
วันอังคารที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2552

ตามที่ได้มีหนังสือกล่าวหาว่า นาย อ. ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ รับทรัพย์สินเป็นงาช้างคู่หนึ่ง มีมูลค่าเกินกว่า 3,000 บาท

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว ฟังได้ว่า เมื่อวันเสาร์ที่ 11 กรกฎาคม 2552 นาย อ. ได้เดินทางไปปฏิบัติราชการในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งในวันดังกล่าวมีผู้มอบงาช้างจำนวนหนึ่งคู่ เพื่อเป็นของที่ระลึก โดย นาย อ. ได้มอบงาช้างให้แก่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ตรวจสอบมูลค่าพร้อมทั้ง ดำเนินการให้ถูกต้องตามระเบียบและกฎหมาย ต่อมา นาย อ. พิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่สมควรรับงาช้าง ดังกล่าวไว้ จึงได้สั่งให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีคืนงานช้างคู่นั้นให้แก่ผู้ให้ ซึ่งผู้ให้ได้รับมอบคืนไป เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2552

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 103 ประกอบประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2543 ข้อ 7 ประกอบข้อ 5 (2) ได้กำหนดว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นที่มิใช่ญาติ ซึ่งมีมูลค่าเกินกว่าสามพันบาทแล้วประสงค์จะรับทรัพย์สินนั้นไว้เป็นสิทธิของตน จะต้องแจ้งรายละเอียด ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินนั้นต่อผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานวุฒิสภา หรือประธานสภาท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ในทันที ที่สามารถกระทำได้ เพื่อให้วินิจฉัยว่ามีเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสม และสมควรที่จะให้เจ้าหน้าที่ ของรัฐผู้นั้นรับทรัพย์สินนั้นไว้เป็นสิทธิของตนหรือไม่

ดังนั้น การพิจารณาว่า นาย อ. ในฐานะนายกรัฐมนตรี และในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา 103 ซึ่งมีโทษตามมาตรา 122 แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 หรือไม่นั้น ข้อเท็จจริงจะต้อง ปรากฏว่า นาย อ. ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติซึ่งมีมูลค่าเกินกว่าสามพันบาท แล้วประสงค์จะรับทรัพย์สินนั้นไว้เป็นสิทธิของตน แต่ไม่ได้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินนั้น ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในฐานะนายกรัฐมนตรี หรือประธานสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แล้วแต่กรณี ในทันทีที่สามารถกระทำได้เพื่อให้วินิจฉัยว่ามีเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสม และสมควรที่ จะให้ นาย อ. รับทรัพย์สินนั้นไว้เป็นสิทธิของตนหรือไม่

ข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ปรากฏว่า เมื่อ นาย อ. ได้รับงาช้างแล้ว ได้ส่งให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ตรวจสอบมูลค่าพร้อมทั้งดำเนินการให้ถูกต้องตามระเบียบและกฎหมาย แต่ต่อมา นาย อ. พิจารณาเห็นว่า ไม่สมควรรับงาช้างดังกล่าวไว้ จึงได้ส่งคืนให้ผู้ให้ไป

สำหรับสาเหตุที่ นาย อ. ไม่ได้รายงานเรื่องการรับงาช้างจำนวนหนึ่งคู่ดังกล่าวต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และประธานสภาผู้แทนราษฎร ในทันทีที่สามารถกระทำได้ นั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่า

- ในช่วงวันเสาร์ที่ 11 และวันอาทิตย์ที่ 12 กรกฎาคม 2552 เป็นวันหยุดราชการ
- วันจันทร์ที่ 13 กรกฎาคม 2552 สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบระเบียบแนวทางปฏิบัติและข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อความรอบคอบ
- วันอังคารที่ 14 กรกฎาคม 2552 นาย อ. ได้แจ้งให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ส่งคืนงาช้างให้แก่ผู้ให้
- วันพุธที่ 15 กรกฎาคม 2552 สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้ส่งมอบงาช้างดังกล่าวคืนให้แก่ผู้ให้ โดยมีเจ้าหน้าที่ของผู้ให้เป็นผู้รับคืน
- ต่อมาสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้มีหนังสือ ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2552 รายงานการได้รับมอบทรัพย์สินดังกล่าวต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และประธานสภาผู้แทนราษฎร

จากข้อเท็จจริงข้างต้นจึงฟังได้ว่า นาย อ. มิได้มีเจตนาหรือมีความประสงค์ที่จะรับงาช้างนั้นไว้เป็นสิทธิของตนแต่อย่างใด ดังนั้น จึงไม่มีข้อที่จะต้องวินิจฉัยว่า นาย อ. ได้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินนั้นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือประธานสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้วินิจฉัยว่ามีเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสม และสมควรที่จะให้ นาย อ. รับทรัพย์สินนั้นไว้เป็นสิทธิของตน ตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2543 หรือไม่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีมติว่า ข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้ข้อกล่าวหาตกไป

ภาคผนวก

หน้า ๑๗
เล่ม ๑๓๗ ตอนที่ ๒๐ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๓

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์และจำนวนการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า "ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๓"

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓

ข้อ ๔ ในประกาศนี้

"การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา" หมายความว่า การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากบุคคลที่ให้กันในโอกาสเทศกาลหรือวันสำคัญ และให้หมายความรวมถึง การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ในโอกาสการแสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือการให้ตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกันในสังคมด้วย

"ญาติ" หมายความว่า พี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน ลุง ป้า น้า อา คู่สมรส ผู้บุพการีหรือผู้สืบสันดานของคู่สมรส บุตรบุญธรรมหรือผู้รับบุตรบุญธรรม

"ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้" หมายความว่า สิ่งที่มีมูลค่า ได้แก่ การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

ข้อ ๕ ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้นอกเหนือจากการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาที่กำหนดไว้ในประกาศนี้

ข้อ ๖ เจ้าพนักงานของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาได้ ดังต่อไปนี้

(๑) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใดซึ่งมิใช่ญาติที่มีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาท

หน้า ๑๘
เล่ม ๑๓๗ ตอนที่ ๒๐ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

(๒) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป

ข้อ ๗ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือมีราคาหรือมีมูลค่ามากกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๖ ซึ่งเจ้าพนักงานของรัฐได้รับมาโดยมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นต้องแจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นต่อหัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานอื่นของรัฐ สถาบัน หรือองค์กรที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัด ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสิ่งนั้นไว้ เพื่อให้วินิจฉัยว่า มีเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสม และสมควรที่จะให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นไว้เป็นสิทธิของตนหรือไม่

ในกรณีที่หัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานอื่นของรัฐ สถาบัน หรือองค์กรที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัด มีคำสั่งว่าไม่สมควรรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าว ก็ให้คืนทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นแก่ผู้ให้โดยทันที ในกรณีที่ไม่สามารถคืนให้ได้ ให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าวให้เป็นสิทธิของหน่วยงานที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยเร็ว

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคสองแล้ว ให้ถือว่าเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นไม่เคยได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าว

ในกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินไว้ตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือเทียบเท่า หรือเป็นกรรมการหรือผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือกรรมการหรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานอื่นของรัฐ ให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นต่อผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน ส่วนผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการและกรรมการในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่ไม่มีผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจถอดถอนให้แจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ เพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง

ในกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินไว้ตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา ให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา ที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นเป็นสมาชิก แล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง

ในกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินไว้ตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นต่อผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน เพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง

การรายงานตามข้อนี้ ให้รายงานตามแบบแนบท้ายประกาศฉบับนี้

หน้า ๑๙
เล่ม ๑๓๗ ตอนที่ ๒๐ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

ข้อ ๘ หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ของเจ้าพนักงานของรัฐตามประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับกับผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้วไม่ถึงสองปีด้วย

ข้อ ๙ ให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้รักษาการตามประกาศนี้

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้หรือการปฏิบัติตามประกาศนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตีความและวินิจฉัยชี้ขาด คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้เป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๓
พลตำรวจเอก วัชรพล ประสารราชกิจ
ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

แบบรายงานทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้
ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าพนักงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๓

วันที่.....

เรียน (หัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานอื่นของรัฐ สถาบัน หรือองค์กร /ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน/คณะกรรมการ ป.ป.ช./ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา)

ข้าพเจ้า.....นามสกุล.....
ตำแหน่ง.....สังกัด.....

ขอรายงานการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ หรือมีราคาหรือมีมูลค่ามากกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๖ ซึ่งข้าพเจ้าได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ได้รับเมื่อวันที่.....เวลา .....
ได้รับเนื่องจากกรณี.....
สถานที่รับ.....
ชื่อ – นามสกุล ของผู้ให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้

.....
ที่อยู่.....
.....
มีความเกี่ยวข้องเป็น.....

รายละเอียดและมูลค่าโดยประมาณของทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ และแนบรูปถ่ายทรัพย์สินหรือเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับประโยชน์อื่นใดมาพร้อมนี้ด้วย

.....
.....
.....

เหตุผล หรือความจำเป็นที่จะต้องรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้

.....
.....
.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
(.....)

/**อนุญาต**...

☐ **อนุญาต** เนื่องจากมีเหตุผล และความจำเป็นที่จะต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล โดยสมควรรับไว้เป็นทรัพย์สินหรือสิทธิส่วนบุคคล

☐ **ไม่อนุญาต** โดยให้ส่งคืนแก่ผู้ให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้โดยทันที ในกรณีที่ไม่สามารถคืนให้ได้ ให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวให้เป็นสิทธิของหน่วยงานที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยเร็ว

ลงชื่อ.....

ตำแหน่ง.....

วันที่ .....

<u>คำเตือน</u> เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๒๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

บรรณานุกรม

วีรวิท คงศักดิ์. **เอกสารประกอบการประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติ มาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 5) พ.ศ. .... :** สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. วันอังคารที่ 30 ตุลาคม 2561.

ณัชพล ตองหว้าน. **การตรวจสอบและปรับปรุง.** โรงเรียนกระทุ่มแบนวิเศษสมุทคุณ : บทความเปิดโลกการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 2.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน, 2556.

อนุมานราชธน, พระยา. **วัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ของไทย.** พระนคร : คลังวิทยา, 2514.

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง **กำหนดตำแหน่งผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้บริหารท้องถิ่นและผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลือสภาท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ช่วยบริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2561.**

สำนักกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. **คู่มือแนวทางการปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เรื่อง การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามมาตรา 103.** นนทบุรี : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2555.

จิรัช ชูเวช. **เอกสารการสอนชุดวิชากฎหมายอาญา 2: ภาคความผิด, ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2, หน่วยที่ 2 ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง.** พิมพ์ครั้งที่ 14. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2561.

เนติมา โหมดเทศ. **สรุปสาระสำคัญพระราชบัญญัติควบคุมการเรี่ยไร พุทธศักราช 2487.** multi.dopa.go.th/legal/news/cate10/view78 (1 มิถุนายน พ.ศ. 2563)

สมใจ ทองกุล. **มิติใหม่กฎหมายต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่นในสาธารณรัฐเกาหลี.** www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=36853&filename=article_translate (1 มิถุนายน พ.ศ. 2563)

ณัฏฐณิชา เลอฟิลิแบร์ต. **พระราชบัญญัติการรับสินบน พ.ศ. 2553 (สหราชอาณาจักร).** web.krisdika.go.th/data/outsitedata/outsite21/file/7Feb55/bribe.pdf (1 มิถุนายน พ.ศ. 2563)

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. **กฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 1,** พิมพ์ครั้งที่ 6, 2553.

narrate by iviint... . **อาญา 2 : ความผิดฐานให้สินบนเจ้าพนักงาน ม.144.**
http://iviintzaa.blogspot.com/2010/09/2-144.html (8 เมษายน พ.ศ. 2563)

wichian.law. **ความผิดฐานเจ้าพนักงานเรียกรับสินบน ตามมาตรา 149.**
https://wichianlaw.blogspot.com/2017/03/149.html (8 เมษายน พ.ศ. 2563)

คู่มือการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมตามมาตรา 128 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

[Short URL: qrgo.page.link/3KH78]

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่ออกตามความในมาตรา 128

[Short URL: qrgo.page.link/KbFfq]

แบบฟอร์มการขอหารือเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ตามหมวด 6 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

[Short URL: qrgo.page.link/iJEbG]

สื่อประชาสัมพันธ์ที่สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม

[Short URL: qrgo.page.link/PPtsa]

หนังสือ **คู่มือการป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมตามมาตรา 128 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561**

คณะผู้จัดทำ

นายสุรพงษ์	อินทรถาวร	ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.
นายศักดิ์ชัย	จันทร์แสงวัฒนา	ผู้อำนวยการสำนักการขัดกันแห่งผลประโยชน์
นายเฉลิมชัยวงค์	บริรักษ์	เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริตชำนาญการ
นายธันยาพร	ระเบียบโลก	เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริตปฏิบัติการ
นายทวีชัย	กุลวงศ์	เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริตปฏิบัติการ
นายเอกรัฐ	ศุภทรัพย์เสนากูล	นิติกรปฏิบัติการ
นางสาวกรณิศ	ท้วมทองดี	นิติกรปฏิบัติการ

พิมพ์ครั้งที่ 1 กรกฎาคม 2563

จำนวนพิมพ์ 13,000 เล่ม

จัดทำโดย สำนักการขัดกันแห่งผลประโยชน์
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
เลขที่ 361 ถนนนนทบุรี ตำบลท่าทราย
อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี 11000
โทรศัพท์ : 0 2528 4800 ต่อ 4232, 4234, 4435, 4881
โทรสาร : 0 2528 4832
เว็บไซต์ : www.nacc.go.th/coi

จัดพิมพ์โดย สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก
เลขที่ 2/9 ซอยกรุงเทพฯ - นนทบุรี 31 เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร 10800
โทรศัพท์ : 0 2587 3137 ต่อ 117
โทรสาร : 0 2587 3295
เว็บไซต์ : wvothaiprinting.blogspot.com
อีเมล์ : wvo_printing@hotmail.co.th

ซื่อสัตย์ เป็นธรรม มืออาชีพ

สำนักการขัดกันแห่งผลประโยชน์

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

361 ถ.นนทบุรี ต.ท่าทราย อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี 11000

0 2528 4800 ต่อ 4232 FAX 0 2528 4832

www.nacc.go.th/coi